

**Vác Város Önkormányzat
Bölcsődék és Fogytékosok Intézménye**

2600 Vác, Kölcsey Ferenc u. 4.

Tel: 06-27-504-105

E-mail: bfi@bfi.vac.hu,
igazgato@bfi.vac.hu

**VÁC VÁROS ÖNKORMÁNYZAT BÖLCSŐDÉK ÉS
FOGYATÉKOSOK INTÉZMÉNYE**

**EGYSÉGES
SZAKMAI PROGRAM**

Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete.....
számú határozatával jóváhagyta.

Vác, 20.....

.....
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalom

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK.....	6
1.1. Az Egységes Szakmai Program célja.....	7
1.2. Az Egységes Szakmai Program feladata.....	7
1.3. Az Egységes Szakmai Program tartalma	7
1.4. Az Egységes Szakmai Program hatálya.....	7
1.4.1. Az ESZP személyi hatálya kiterjed	7
1.4.2. Az ESZP területi hatálya kiterjed	8
1.4.3. Az ESZP időbeni hatálya kiterjed	8
1.5. Az Intézmény működésének törvényi háttere	8
1.6. Az Egységes Szakmai Program jogszabályi háttere	8
1.7. Szakirodalom.....	9
1.8. Módszertani levelek	11
1.9. Egységes Szakmai Program hatályba lépése.....	12
1.10. Az Intézmény rendszer bemutatása	12
1.10.1. az Intézmény felügyelete.....	12
1.10.2. Szervezeti feltételek	13
1.10.3. Ellátandó célcsoport jellemzői	14
1.10.3.1. Célcsoport	14
1.10.3.2. Vác szociális térképe	14
1.10.3.3. Az intézmények elhelyezkedése, szerepe ebben a környezetben.....	14
1.10.3.4. Lakossági igények	15
1.10.4. Ellátandó terület jellemzői.....	16
1.10.5. Ellátandó terület jellemzői:	16
1.10.5.1. Nógrád megye	16
1.10.5.2. Pest megye	19
1.11. Az intézményi ellátásra vonatkozó általános szabályok	26
1.11.1. Az intézményi ellátás igénybevételének módját a Vác Város Önkormányzat	27
1.11.2. A bölcsődei ellátás a törvényes képviselő írásos kérelmére, melyet az Intézmény Igazgatójának személyesen nyújt be a törvényes képviselő, majd az elbírálást követően, a törvényes	27
1.11.3. A bölcsődei ellátás megszűnik:.....	27
1.11.4. A Fejlesztő Napközi Otthon gondozottja elsősorban Vác városában illetve.	28
1.11.4.1. A Fejlesztő Napközi Otthoni ellátás megszűnik, ha:.....	28
1.11.5. Fogyatékosok Napközi Otthona:.....	29
1.11.5.1. A Fogyatékosok Napközi Otthonában az ellátás megszűnik, ha:.....	29
1.12. Az Intézmény által biztosított közétkeztetés.....	29
II. BÖLCSŐDEI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK RÉSZLETES SZAKMAI MEGHATÁROZÁSA.....	31
2.1. A gyermekjóléti alapellátások jellemzése	31
2.2. Az NM rendelet 10. számú melléklete alapján:	34
2.2.1. A bölcsődei nevelés.....	34
2.2.2. A bölcsődei nevelés alapelvei:.....	34
2.2.3. A bölcsődei nevelés feladatai	36

2.2.4. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei	37
2.2.5. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei.....	40
2.2.6. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei.....	41
2.2.7. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató kapcsolatrendszere	43
2.2.8. Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások.....	43
2.3. Gyermeki jogok védelme.....	43
2.4. Az Intézmény saját hatáskörében végzett a gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltató tevékenységei	44
2.4.1. Gyermekek napközbeni ellátása	45
2.4.2. Ügyelet	45
2.4.3. Időszakos gyermekfelügyelet.....	45
2.5. A gyermekek napközbeni ellátása során létrejövő kapacitások	45
2.5.1. Személyi feltételek	45
2.6. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás	46
2.7. Működési nyilvántartás.....	47
2.8. Továbbképzési kötelezettség	47
III. NAPPALI ELLÁTÁS FELADATAI, A TEVÉKENYSÉGEK RÉSZLETES SZAKMAI MEGHATÁROZÁSA.....	49
3.1. A Nappali ellátás célja	49
3.2. A nappali ellátás feladata	49
3.3. Az ellátandó célcsoport jellemzői	50
3.4. Fogvatékosok Napközi Otthona.....	51
3.4.1. A biztosított szolgáltatások formái, köre, rendszeressége.....	52
3.4.1.1. Gondozás	52
3.4.1.2. Egészségügyi ellátás	52
3.4.1.3. Terápiás foglalkoztatás.....	53
3.5. Fejlesztő Napközi Otthon.....	53
3.5.1. A fejlesztés alapelvei.....	54
3.5.2. A fejlesztés célja	54
3.5.3. A fejlesztés feladatai	54
3.5.4. A fejlesztés eszközei, eljárásai	55
3.6. Az ellátottak és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme, speciális jogok, tájékoztatási kötelezettség.....	55
3.6.1. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben ellátottak jogai az Szt.94 /E. §-a értelmében az alábbiak szerint:.....	55
3.6.2. Az egyes ellátotti csoportok speciális jogai az Szt. 94 /F. §-a értelmében az	57
3.6.3. Az ellátottak jogi képviselőjét az Szt. 94 /K. §-a értelmében az ellátottjogi .	57
3.6.4. A szociális szolgáltatást végzők jogai az Szt. 94 /L. §-a értelmében az.....	58
3.6.5. Tájékoztatási kötelezettség az Szt. 95. §-a értelmében az alábbiak szerint:	59
3.7. Nappali ellátás során létrejövő kapacitások.....	60
3.8. Személyi feltételek.....	61
3.9. A létrejövő kapacitások, nyújtott szolgáltatáselemek	61
3.10. Tevékenységek leírása	62
3.11. Az ellátás igénybevétele módja.....	62
3.12. Az ellátást igénylők és igénybe vevők nyilvántartása	63
3.13. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja	63
3.13.1. Általános tájékoztatás	63
3.13.2. Konkrét tájékoztatási kötelezettség	63

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: Kölcsey utcai Bölcsőde Szakmai Programja	65 oldal
2. számú melléklet: Bölcsőde és Speciális Csoport Szakmai Programja	91 oldal
3. számú melléklet: Szegfű utcai Bölcsőde Szakmai Programja	119 oldal
4. számú melléklet: Fejlesztő Napközi Otthon Szakmai Programja	145 oldal
5. számú melléklet: Fogyatékosok Napközi Otthona Szakmai Programja .	163 oldal
6. számú melléklet: Alapító Okirat	179 oldal
7. számú melléklet: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Szervezeti és Működési Szabályzata.....	182 oldal
8. számú melléklet: Házi rend	274 oldal
9. számú melléklet: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Intézményi Felvételi Szabályzat	342 oldal
10. számú melléklet: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Érdekképviseleti Fórum Szervezeti és Működési Szabályzata	437 oldal
11. számú melléklet: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Gyakornoki Szabályzat.....	447 oldal
12. számú melléklet: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Közalkalmazotti Tanács Szervezeti és Működési Szabályzat	469 oldal
13. számú melléklet: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Közalkalmazotti Szabályzat.....	478 oldal
14. számú melléklet: Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye Adatkezelési Szabályzat.....	489 oldal

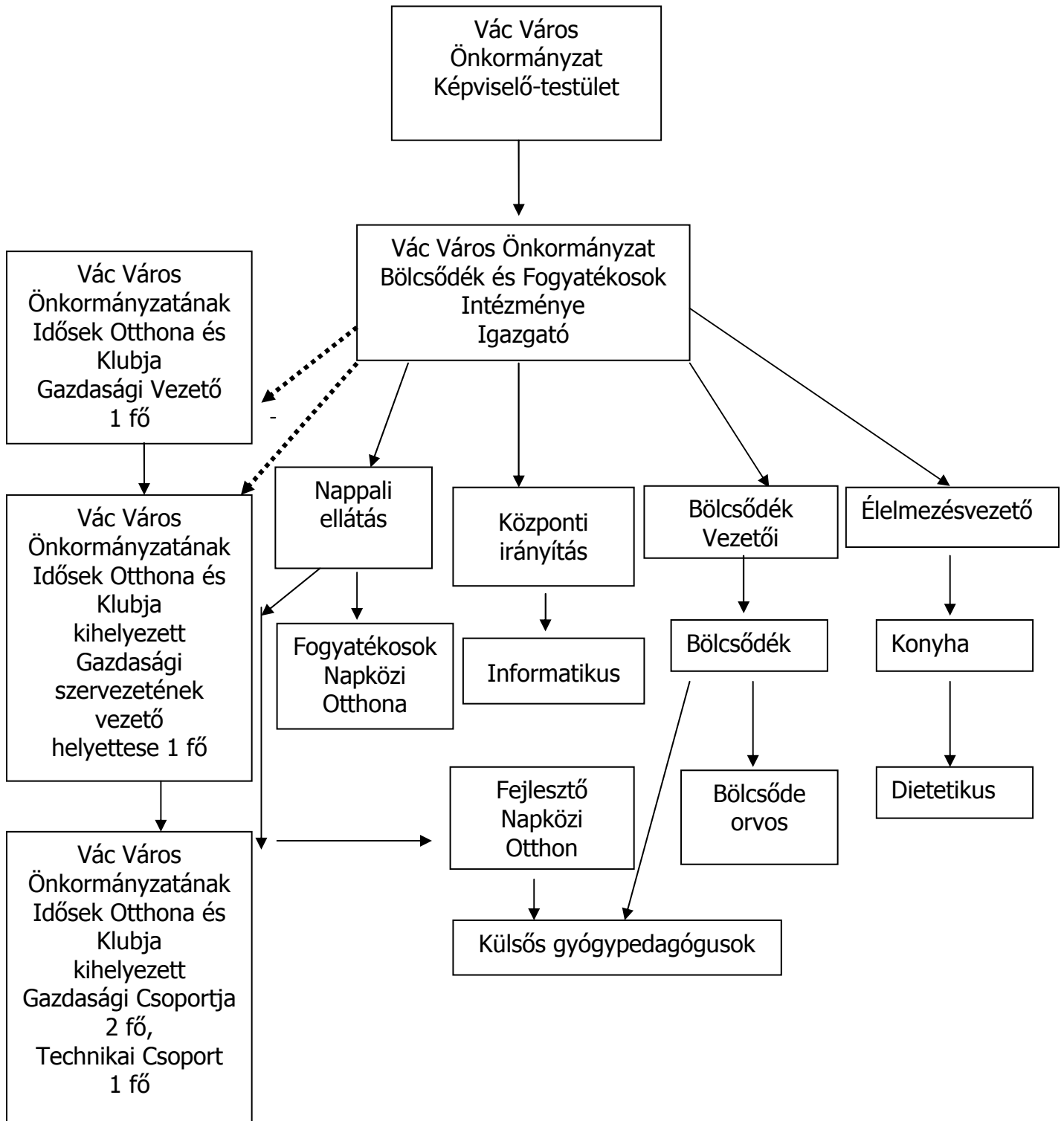
"Egymás kölcsönös tisztelete nélkül nincs ép társadalom, se kicsi, se nagy.

A gyermekek abban a küldetésben születnek, hogy a közös szépség egy-egy darabját közénk elhozva, a maguk hozzájárulásával újjáteremtsék az emberiséget. Ezzel a teremtő erővel mindegyikük rendelkezik, akkor is, ha fél keze van, vagy egy se, ha vak, ha béna, ha mongoloid, vagy ha süketnéma. Nincs szebb, felemelőbb, nemesebb feladat, mint az ő újjászülető munkájukban segédkezni, és igen nagy megtiszteltetés, ha engedik..." (*Kokas Klára*)

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

VÁC VÁROS ÖNKORMÁNYZAT BÖLCSŐDÉK ÉS FOGYATÉKOSOK INTÉZMÉNY RENDSZERÉNEK ÁLTALÁNOS BEMUTATÁSA

Szervezeti felépítés

A 15/1998. (IV.30.) NM rendelet szól a személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről, melynek 4/A. §-a alapján a gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézménynek Egységes Szakmai Programmal (továbbiakban ESZP.) kell rendelkeznie, mely meghatározza a szolgáltató működését, külső és belső kapcsolataira vonatkozó rendelkezéseit. Az Intézmény szakmai programjának tartalmaznia kell: a szolgáltató, intézmény nevét, székhelyét, telephelyét; az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzőit; a szolgáltatás célját, feladatát, alapelveit, így különösen a megvalósítani kívánt program konkrét bemutatását, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek leírását, az intézményen belüli és más intézményekkel történő együttműködés módját, a feladatellátás szakmai tartalmát, módját, a biztosított szolgáltatások formáit, körét, rendszerességét, valamint a szolgáltatási típusnak megfelelően a gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellegét, tartalmát, módját; az ellátás igénybevételének módját; az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályokat; a szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége biztosításának módját, formáit.

1.1. Az Egységes Szakmai Program célja

Célja, hogy meghatározza a Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogymegakosok Intézményének (továbbiakban Intézmény) szervezeti felépítését, a működés belső rendjét, a belső és külső kapcsolatokra vonatkozó megállapításokat és mindazon rendelkezéseket, melyeket a jogszabályok nem utalnak más hatáskörbe.

Célja továbbá az Intézmény jogszerű működésének biztosítása, a zavartalan működés garntálása a gyermeki jogok érvényesülése, a törvényes képviselők, a gyermekek és az Intézmény dolgozói közötti kapcsolat erősítése, az Intézményi működés demokratikus rendjének garntálása.

Célja a legmagasabb szintű szakmai munka biztosítása az ellátásban részt vevők számára.

1.2. Az Egységes Szakmai Program feladata

Feladata, hogy megállapítsa az Intézmény működési szabályait a jogszabályok által biztosított keretek közt, illetve a működésével összefüggő minden olyan kérdésben, amelyet a jogszabályok rendelkezése alapján jogszabályban nem kell, vagy nem lehet szabályozni.

1.3. Az Egységes Szakmai Program tartalma

A törvény szabályozási felhatalmazásának megfelelő szervezeti, végrehajtási, eljárási és gyakorlati magatartású szabályok kialakítása.

1.4. Az Egységes Szakmai Program hatálya

1.4.1. Az ESZP személyi hatálya kiterjed

- az Intézmény szolgáltatásait igénybe vevőkre,
- az Intézmény valamennyi dolgozójára,
- az Intézményben működő közösségekre (érdekvédelmi fórum, érdekképviselői fórum, szakszervezet, alapítvány),

- az Intézményvezetőre, a vezetés tagjaira,
- az Intézmenlyel jogviszonyban nem állókra, akik kapcsolatba kerülnek, igénybe veszik a szolgáltatásait, illetve részt vesznek az Intézmény feladatainak megvalósításában.

1.4.2. Az ESZP területi hatálya kiterjed

- az Intézmény épületeire, udvaraira,
- az Intézmény területén kívül szervezett ellátási idő keretében zajló programokra, eseményekre,
- az Intézmény képviselete szerinti alkalomra, külső kapcsolati alkalomra,
- az Intézmény ellátási idejében, keretében zajló programokra, eseményekre, illetve az Intézmény külső képviseleti alkalmaira.

1.4.3. Az ESZP időbeni hatálya kiterjed

- az ESZP Vác Város Önkormányzatának Egészségügyi és Szociális Szakbizottsága jóváhagyása után történő kihirdetés napján lép hatályba és határozatlan időre szól.

1.5. Az Intézmény működésének törvényi háttere

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye a fenntartó, Vác Város Önkormányzatának Képviselő-testülete által elfogadott, többször módosított Alapító Okirata szerint működik. (ESZP. 1. számú melléklet)

Az Intézmény szakmai munkáját a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. valamint 1997. évi XXXI. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényekben, valamint végrehajtási rendeleteiben, illetve az Önkormányzat rendeletében szabályozott előírások szerint végzi.

1.6. Az Egységes Szakmai Program jogszabályi háttere

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.),
- 1993. évi III. Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló tv.,(továbbiakban: **Szt.**)
- 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról,
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról,
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról,
- 38/2011. (X. 5.) NGM rendelet a gyermekjátékok biztonságáról,
- 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról,
- 8/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról,
- 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról,
- 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendelet a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról,
- 2005. évi CXL. törvény a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre

- irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, Hágában, 1996. október 19-én kelt Egyezmény kihirdetéséről,
- 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről,
 - 2007. évi CLII. törvény egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségekről
 - 226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról,
 - 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról,
 - 1997. évi XXXI. tv. a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról (**továbbiakban: Gyvt**),
 - 1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről,
 - 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatáról és működésük feltételeiről (továbbiakban: **NM rendelet**),
 - 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet a játszótéri eszközök biztonságosságáról,
 - 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.
 - 37/2014. (IV.30) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás - egészségügyi előírásokról
 - 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről
 - 415/2015.(XII.23.) Korm. rendelet a szociális gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről szól
 - A vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatót nyújtó személyek vezetőképzéséről szóló 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet
 - Az Integrált Jogvédelmi Szolgálatról szóló 381/2016.(XII.2.) Korm. rendelet
 - A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (továbbiakban Kjt.)
 - A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII.26.) Kormányrendelet
 - 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
 - A Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
 - Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
 - A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény
 - Az emberkereskedelem áldozatainak azonosításának rendjéről szóló 354/2012.(XII.13.) Korm. rendelet
 - 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről

1.7. Szakirodalom

- a pszichológiai és a pedagógiai kutatások eredményei,

- az első életéveknek a későbbi fejlődés szempontjából is meghatározó szerepének elismerése,
- A bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata,
- ANDORKA Rudolf 2003: Bevezetés a szociológiába. Oziris kiadó, Budapest (596-601.old)
- Bábosi István 1997: A modern nevelés elmélete. TELOSZ Kiadó , Budapest
- BÁNFALVI Csaba 2000: Fogyatékoság és szociális hátrány. in: Illyés Sándor: Gyógypedagógiai alapismeretek. (81-115.old) ELTE BGGYFK, Budapest
- BUCKMÜLLER Maria 1998: A függőségtől az autonómiáig in: Zászkaliczky Péter: A függőségtől az autonómiáig. Kézenfogva alapítvány, Budapest
- BUCKMÜLLER Maria 1999: Mit jelent az önrendelkezés gyakorlata az intézményekben élő értelmileg akadályozott emberek számára. In: Lányiné dr. Engelmayer Ágnes 1999: Kiscsoportos lakóotthonok. Soros Alapítvány kiadványa, Budapest. (81-91.old.)
- CZEIZEL E.- Lányiné E. Ágnes - Rátay Csaba 1978: Az értelmi fogyatékosok kóreredete a „Budapest-vizsgálat” tükrében. Medicina Kiadó, Budapest
- Dr. Buday József – dr. Göllész Viktor – dr. Horváth László – dr. Kullmann Lajos – dr. Magenheim Mihály – dr. Méhes József – dr. Palotás Gábor 1990 : Gyógypedagógiai kórtan: Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1998.
- DR. HATOS Gyula - Kisgyörgyné Cziráki Andrea - Dr. Stollár János 2004: Fogyatékosok szociális ellátása, rehabilitációja. (segédanyag szociális szakvizsgálóhoz.) Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet, Budapest
- Dr. Göllész Viktor 1981: A fejlődéstan alapjai ,Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- DR. STOLLÁR János 2004: Fogyatékos embereket segítő-ellátó szociális intézmények modernizációs programja Kiadta a Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet, Budapest
- GORDOSNÉ Szabó Anna 2004: Bevezető általános gyógypedagógiai ismeretek. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- GORDOSNÉ Szabó Anna 1996: Bevezetés a gyógypedagógiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- GOSZTONYI Géza - Pik Katalin 1998: A szociális munka szótára. Szociális Munkások Magyarországi Egyesülete
- Gyógypedagógiai Alapismeretek 1987: Tankönyvkiadó Budapest
- Gyógypedagógiai Lexikon 2001: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar: Budapest
- HATOS Gyula 2000: Értelmileg akadályozottak pedagógiai kísérése. ELTE BGGYK, Budapest
- HATOS Gyula 2008: Az értelmi akadályozottsággal élő emberek: nevelésük, életük. 4. átdolgozott kiadás, APC - Stúdió, Gyula
- Huszár Ilona 1998, A pszichiátria vázlata HIETE Budapest,
- Hoffmann Gertrúd, Horányi Annabella, Schödl Livia: Lélektani Alapismeretek, Fővárosi Pedagógiai Intézet
- ILLYÉS Sándor 2000: Gyógypedagógiai alapismeretek. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai kar, Budapest
- KÁLMÁN Zsófia - Könczei György 2002: A Taigetosztól az esélyegyenlőségig. Osiris kiadó, Budapest

- KELE Mária 2009: Fogyatékoság - jog - integráció. In: Laki Ildikó: Fogyatékoság és a mai magyar társadalom. MTA Szociológiai Kutató Intézete, Szeged- Budapest (14-19.old.)
- KOVACS András - Tausz Katalin 1997: Gyorsjelentés a fogyatékos emberek helyzetéről. (5-40.old.) Szociális Szakmai Szövetség, Budapest
- KOZMA Judit 2002: Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség
- KÖNCZEI György 1992: Fogyatékosok a társadalomban. Gondolat kiadó, Budapest
- LÁNYINÉ dr. Engelmayer Ágnes 1999: Kiscsoportos lakóotthonok. Soros Alapítvány kiadványa, Budapest
- Michael Cole, Sheila R. Cole Fejlődéslélektan, 1998. Osiris Kiadó, budapest
- Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes Gyermeklélektan , Medicina Könyvkiadó Rt. 1999.
- PÁSZTOR Enikő - Zolnai Erika 2009: Fogyatékos személyek részvétele a társadalmi folyamatokban. In: Laki Ildikó: Fogyatékoság és a mai magyar társadalom. MTA Szociológiai Kutató Intézete, Szeged- Budapest (20-30.old.)
- P. dr. Balogh Katalin . S. dr. Gerencsik Eszter Pedagógia – Pszichológia, Nemzeti Tankönyvkiadó 1998.
- Rita L. Atkinson, Richard C. Atkinson, Edward E. Smith, Daryl J. Bem, 1997.: Pszichológia, OSIRIS Budapest,
- Salamon Jenő 1997: A megismerő tevékenység fejlődéslélektana Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Stöckert Károlyné 1997: Játékpszichológia (Szöveggyűjtemény) Eötvös József Könyvkiadó Budapest
- Volentics Anna 1999: Gyermekvédelem és reszocializáció Nemzeti Tankönyvkiadó Rt. Budapest
- ZÁSZKALICZKY Péter 1998: A deinstitutionalizáció folyamata a német nyelvű országokban.(38-44.old.) In: A függőségtől az autonómiáig (Helyzetértékelés és jövőkép a kiscsoportos lakóotthonokról) Kézenfogva alapítvány, Budapest
- ZÁSZKALICZKY Péter 1998: A függőségtől az autonómiáig (Helyzetértékelés és jövőkép a kiscsoportos lakóotthonokról) Kézenfogva alapítvány, Budapest
- ZOLNAI Erika 2001: Felnőttek, mert felnőttek. Kézenfogva alapítvány, Budapest

1.8. Módszertani levelek

- Bölcsődei gondozás-nevelés szakmai szabályai módszertani levél,
- „ A bölcsődék működési engedélyének szakmai követelményei”,
- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet Gyermekjóléti és Gyermekvédelmi Főosztály Bp. 2008.
- „Fogyatékos gyermekek gondozása nevelése a bölcsődében”
- Korai fejlesztés a bölcsődében. Módszertani levél NCSSZI Bp. 1994.
- „Játék a bölcsődében”/ Bp. 2009./
- „Folyamatos napirend a bölcsődében” /BOMI Bp./
- „ Irányelv az anyával történő fokozatos bölcsődei beszoktatáshoz”
- „Bölcsőde – család kapcsolata” / Stróbl Mária/
- „Óvoda – Bölcsőde kapcsolata”
- Útmutató - a fejlődési tábla vezetéséhez.
- „A Közegészségügyi – Járványügyi Szakmai Kollégium Módszertani levele a

bölcsődékben és oktatási intézetekben alkalmazható vegetáriánusi és hasonló jellegű étrendekről.”

- „Orvosi munka a bölcsődében és a csecsemőotthonokban”/ Dr Kardos Andor/
- „Ének-zenei nevelés a bölcsődében” /Forrai Katalin/
- „Ének az óvodában” / Forrai Katalin/
- „A bölcsőde kertje, az épület külső kapcsolatai” /BOMI/
- „A szakmai munka ellenőrzésének szempontjai”
- Felszerelési jegyzék VI. Bölcsődék /EüM. Bp. 1944./
- Bölcsődei szakmai és szervezési útmutató /BOMI Bp.1993/
- Bölcsődei Szakmai Kollégium I. sz. módszertani levele az AIDS-ről
- A bölcsőde kertje, az épület külső vakolatai. Kialakítási útmutató /BOMI Bp.

1.9. Egységes Szakmai Program hatályba lépése

Az Intézmény Egységes Szakmai Programját az Intézmény Igazgatója készíti el a Közalkalmazotti Tanács és Érdekképviselői Fórum egyetértésével, Vác Város Önkormányzat 9/2012. (III.22). számú önkormányzati rendelet Vác Város Önkormányzat Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatának 1. számú mellékletében átruházott hatáskörében Vác Város Önkormányzatának Egészségügyi és Szociális Szakbizottsága hagyja jóvá.

1.10. Az Intézmény rendszer bemutatása

1.10.1. az Intézmény felügyelete

Az Intézmény szakmai felügyeletét Vác Város Polgármesteri Hivatalának Intézményfelügyeleti és Humán Osztálya látja el.

A felügyeleti irányítás feladatai:

- az alapító által meghatározott céloknak megfelelő működés ellenőrzése,
- az Intézmény működési költségének, fejlesztésének megállapítása,
- a gazdálkodás és működés törvényességének ellenőrzése,
- az Intézmény pénzügyi-gazdasági ellenőrzése (ez utóbbi feladat ellátására jogszabályi felhatalmazás alapján jogosult még a képviselő testület Pénzügyi-Ügyrendi Bizottsága, valamint az Önkormányzat Jegyzője),
- az Intézmény szakmai működésének ellenőrzése (jogosult az Egészségügyi és Szociális Bizottság, valamint az Önkormányzat Jegyzője megbízásával az Intézményfelügyeleti és Humán Osztály),
- ellátja a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények felügyeletét, vezeti a szükséges nyilvántartásokat,
- koordinálja és ellenőrzi a gyermekvédelmi, gyermekjóléti és szociálisintézmények szakmai és gazdasági munkáját, továbbá az ellátási szerződésekben foglaltak betartását,
- előkészíti és segíti az Egészségügyi és Szociális Bizottság munkáját, végrehajtja döntéseit, valamint a Képviselő-testületi előterjesztéseket, koordinálja a döntések végrehajtását,
- folyamatosan figyelemmel kíséri a szociális szolgáltatások terén felmerülő szükségleteket, és ezek alapján előkészíti a szociális szolgáltatás tervezési koncepció felülvizsgálatát, intézi az ágazathoz tartozó intézmények működési engedélyeivel kapcsolatos feladatokat és az éves intézményi szakmai vizsgálatokat,

- közreműködik a szociális, gyermekvédelmi és gyermekjóléti intézmények alapító okiratainak, valamint Szervezeti és Működési Szabályzatainak elkészítésében,
- vezeti a jogszabály által előírt nyilvántartásokat.

A felügyeleti irányítás nem sértheti az Intézmény szakmai önállóságát, szakmai hatáskörét.

1.10.2. Szervezeti feltételek

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézménye alapító okirattal és telephelyekre vonatkozó működési engedéllyel rendelkező önálló jogi személy, helyi önkormányzati költségvetési szerv.

Az Intézmény gyermekvédelmi, gyermekjóléti és szociális feladatokat lát el, főzőkonyhát működtet.

A Kölcsey utcai Bölcsőde családban nevelkedő 20 hetestől 3 éves korú gyermekek, a Szegfű utcai Bölcsőde és a Baba utcai Bölcsőde 1 évestől 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmények. A Bölcsőde és Speciális Csoport 1 évestől 3 éves korú normál fejlődésű gyermekek illetve bölcsődei ellátás keretében a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján a sajátos nevelési igényű gyermek hatéves koráig fejlődését biztosító nevelésben, gondozásban vesz részt, korai fejlesztésüket a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Váci Tagintézményének munkatársai végzik az Intézmény által biztosított helyen és eszközökkel.

A bölcsődék szakmai munkáját szaktanácsadó segíti.

Nappali ellátás keretében a Fejlesztő Napközi Otthon 3 éves kortól, míg a Fogyatékosok Napközi Otthona 18 éves kortól biztosít ellátást fogyatékkal élő személyek részére. Lehetőséget biztosítunk napközbeni tartózkodásra, ápolói, gondozói felügyelet mellett, társas kapcsolatok kialakítására, szociális viselkedési minták elsajátítására, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, továbbá megszervezzük az ellátottak igény szerinti étkeztetését. A gyermekek korai fejlesztését, fejlesztő nevelését a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Váci Tagintézményének munkatársai végzik, a fejlesztő nevelés-oktatást a Cházár András Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon munkatársai végzik az Intézmény által biztosított helyen és eszközökkel.

Az Intézmény az ételmezést és a főzőkonyhai feladatokat külön szakfeladatként látja el. Intézményünk 300 adagos főzőkonyhával rendelkezik, mely a 37/2014. (IV.30) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás - egészségügyi előírásokról alapján készíti el az ételeket.

A gazdasági, pénzügyi feladatokat Vác Város Önkormányzatának Idősek Otthona és Klubjának kihelyezett Gazdasági Szervezete látja el.

Az Igazgatói titkárság koordinál/illetve irányít minden olyan feladatot, amely valamennyi, illetve több szakterületet érint, személyügyi feladatok ellátása, összehangolja az egyes szakterületek munkáját (továbbképzés, képzési rendszer, fejlesztések - pályázati munka koordinálása, intézményi szintű programok, rendezvények, intézmény arculata, PR tevékenység, kommunikáció, információáramlást, stb.) és szervezi a karbantartási munkálatokat.

1.10.3. Ellátandó célcsoport jellemzői

1.10.3.1. Célcsoport

A gyermekek bölcsődei ellátása a családban élő azon 3 éven aluli gyermekekre vonatkozik, akiknek törvényes képviselői munkavégzésük, a munkaerő piaci visszatérésüket segítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

Kivételt képezhet a 3. évét betöltött gyermek, aki testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, így a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható bölcsődében.

Ennek megfelelően a szolgáltatás célcsoportjaként ezen gyermekek és családjuk határozható meg, különös tekintettel a fogyatékos gyermekekre (akiknek korai rehabilitációs és rehabilitációs célú nevelését és gondozását végezheti), a védelemben vett gyermekekre (akik esetében kötelezhetik a törvényes képviselőt a napközbeni ellátás igénybevételére), továbbá azokra a gyermekekre, akiknek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége, vagy akiket egyedülálló vagy időskorú személy nevel, vagy akikkel együtt a családban három vagy több gyermeket nevelnek, valamint akiknek a törvényes képviselője szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A Vác Város Önkormányzata által nyújtott ellátásokban elsősorban azon törvényes képviselők gyermeke vehető fel és gondozható, akiknek bejelentett lakóhelye, vagy életvitelszerű tartózkodási helye Vác város közigazgatási területén van.

Kivételt képeznek a Fejlesztő Napközi Otthon, a Fogyatékosok Napközi Otthona és a Bölcsőde és Speciális Csoport (a térség ellátórendszerében specialitását tekintve egyedülálló) intézmények, melyek igény, és szabad férőhely kapacitás esetén önkormányzati megállapodás után fogadnak Pest-, és Nógrád megye településeiről is eltérő fejlődésű gyermekeket, gondozottakat.

1.10.3.2. Vác szociális térképe

A városban alacsony a munkanélküliség, köszönhető ez az ipari létesítményeknek, melyek jelentős számú munkavállalót foglalkoztatnak. Csak a nagyon alul iskolázott réteg számára nincs lehetőség a munka világában való elhelyezkedésre, nekik az önkormányzat közmunkát biztosít.

A lakáshelyzete szinte mindenkinek megoldott, nincs a városban számottevő hajléktalanság.

Vácott két nagy lakótelep épült még az 1970-80-as években, több intézmény helyezkedik el ezek környezetében. A rendszerváltás után megszűntek az állami, önkormányzati, szövetkezeti lakásépítések, azóta és napjainkban is csak magánérős beruházások vannak, családi és társasházi formákban.

Az intézményeinkben ellátottak köre innen kerül ki.

1.10.3.3. Az intézmények elhelyezkedése, szerepe ebben a környezetben.

Az intézmények Vác város egész területét lefedik, minden városrészben, tömegközlekedéssel is jól megközelíthető helyen találhatók.

A Kölcsey utcai Bölcsőde és a Fejlesztő Napközi Otthon lakótelepi környezetben épült, ezért a bölcsődei ellátást túlnyomó többségben a lakótelepen élő kisgyermekes családok veszik igénybe, a Fejlesztőben gondozottak távolabbról is érkeznek. A

bölcsőde épületében óvoda és az Intézmény saját főzőkonyhája működik még. Közelében buszmegálló található, illetve az épület előtt van parkolási lehetőség.

A Szegfű utcai Bölcsőde Vác város Deákvárnak elnevezett kertvárosi részében, zöldövezetben, csendes, egyirányú utcában található. Mellette óvoda és védőnői szolgálat működik. Közelében buszmegálló található, illetve az épület előtt van parkolási lehetőség.

A Baba utcai Bölcsőde és Speciális Csoport kisvárosi környezetben a város Kisvác részén, de közel a belvároshoz található. Közelében óvoda működik. Illetve az épület előtt van parkolásra lehetőség.

A Fogyatékosok Napközi Otthona közel a van Főtérhez és a Duna-parthoz. Az épülethez közel kiépített parkolóban nyílik mód a parkolásra. A közelében buszmegálló található.

A város bölcsődei intézményeibe járó gyermekek többsége jó szociokulturális környezetből és teljes családból érkezik, az egyszülős családok száma az országos átlag alatti, mintegy 20%.

Ugyanez nem mondható el a fogyatékos gyermekeket nevelő családokról, ott az egyszülős családok aránya majdnem 50%. Sajnos társadalmi tendencia, hogy sajátos nevelési igényű gyermekek születésekor az apák nem vállalják fel az ilyenkor megnövekedett terheket és kilépnek a kapcsolatból, továbbiakban az anya egyedül küszködik gyermeke felnevelésével.

Intézményeinkben jelenleg nem gondozunk hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, ha csak az egyedül álló szülőket nem tekintjük azoknak.

1.10.3.4. Lakossági igények

A gyermekgondozási támogatásban részesülő törvényes képviselőkre gyakran jellemző, hogy a munkaező-piactól távol töltött idő alatt elavul szaktudásuk, csökkennek szakmai kompetenciáik, ezzel párhuzamosan gyakran jellemző a társadalmi kapcsolatok beszűkülése és a negatív önértékelés.

Ezért is emelkedik az egzisztenciális okokból pályájukat, munkahelyüket féltő anyák száma.

De nőhet azon családok száma, akik a gyermek biztonságos napi elhelyezésének tudatában munkába állhatnak, a gyermeket vállaló anyák pedig nappali képzésben vehetnek részt növelve potenciális munkaező piaci esélyeiket, segítve a helyi gazdaság fejlődését. Az így létrejövő kereset növekedés pedig javítja a saját és a család életkörülményeit.

A bölcsődei ellátás segíti különösen a hátrányos helyzetű és /vagy a nagyobb odafigyelést igénylő, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált gondozását. Ez megkönnyíti ezeknek a gyermekeknek óvodai beilleszkedését és későbbi helytállásukat oktatási intézményben.

A családok javuló életkörülményei több lehetőséget adnak a törvényes képviselők számára a helyi közösségi életben való aktív részvételre, a környezetük formálására, növelve kötöttségüket, identitástudatukat.

Az intézményeinkben nagy a túljelentkezés, így sok törvényes képviselő már gyermeke pár hetes korában jelzi férőhely igényét a bölcsődei elhelyezésre és hosszú a várólista a fogyatékosok napközbeni ellátására is.

A három éves kor alatti gyermekek egészséges fejlődésének, alapellátásban való segítésének egyetlen módja a jó minőségű napközbeni ellátást biztosító intézményi elhelyezés.

1.10.4. Ellátandó terület jellemzői

Vác napjainkban egy dinamikusan fejlődő város, mely a Dunakanyar bal partján, a Naszály hely lábánál fekszik.

A Dunakanyar Szíveként is ismert város arculatát, életét a különleges domborzat és a Kárpát-medencét átszelő folyó a Duna határozza meg. Mezővárosból modern várossá vált, fejlett intézményhálózattal, aktív közélettel folyamatosan, látványosan megújuló történelmi épületállománnyal, jelentős ipari létesítményekkel rendelkezik.

Büszkén viseli 1000 éves múltjának nyomait, jelképekké váló épületeket, Barokk főterét, kiépített Duna-partját, az első vasútvonal kiváltságát. Gazdaságát jelentősen befolyásolják az idegenforgalmi és turisztikai célponttá váló műemlékei és múzeumai.

Hosszú évtizedek óta kialakult iskolavárosi jellege el nem múló vonzereje a városnak, hiszen minden intézménytípus a tanulni vágyók rendelkezésére áll és széleskörű szakmai képzésekkel is rendelkezik a város középiskolái, kiemelkedő a Váci Szakképzési Centrum Boronkay György Műszaki Szakgimnáziuma és Gimnáziuma, mely iskola mindig az ország legjobbjai között szerepel.

Az esélyegyenlőség megjelenésének kiváló példája Vác, hiszen a fogyatékkal élők számára is számos lehetőség nyílik a tanulásra, képzésre valamint munkahelyteremtésben is partnerségi viszonyt ápolnak az egyes szervezetek és Vác Városának Önkormányzata. Kiemelkedő jelentőségű a Cházár András Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Kollégium és Gyermekotthon, mely intézmény korábban Siketnémák Országos Intézete, ezen intézmény jogelődje az első magyarországi gyógyító-nevelő intézet Cházár András kezdeményezésére 1802-ben kezdte meg működését „Vácsi Királyi Magyar Siketnéma- Intézet” elnevezéssel.

Intézményünk mind az öt telephelye közösségi közlekedéssel is jól megközelíthető és lefedi Vác minden városrészét. Hozzájárulunk a nagy múlttal rendelkező gyógypedagógiai ellátás biztosításához azzal, hogy korai fejlesztésnek adunk helyszínt két részlegünkben és a felnőtt fogyatékos személyeket napközben is több telephelyen tudjuk fogadni.

Vác városának szociális mutatóit az éves Gyermekvédelmi beszámoló tartalmazza részletesen valamint a kétévente felülvizsgálatra kerülő Szolgáltatástervezési koncepció.

1.10.5. Ellátandó terület jellemzői:

1.10.5.1. Nógrád megye

Az ország északi részében található. Északról Szlovákia, keletről Borsod-Abaúj-Zemplén megye, délkeletről Heves megye, délnyugatról Pest megye határolják.

Nógrád az ország legkisebb lélekszámú megyéje. Településszerkezetére jellemzőek az aprófalvak, sokuk lakossága 1000 fő alatti. A települések területi eloszlása egyenletes. A megyében 6 város és 125 község van.

Megyeszékhelye: Salgótarján. A megye lakónépességének ötöde Salgótarjánban, negyede a többi öt városban, háromötöde a községekben él. Minden településtípusban csökken a népesség száma, leginkább az aprófalvak elnéptelenedése a jellemző.

A megyében az országos átlaghoz képest alacsonyabb az aktív-, magasabb az időskorúak aránya, a gyermekkorúaké pedig ahhoz hasonló. Ebből adódóan Nógrád megyében az aktív korúakra jutó gyermekkorúak száma azonos az országos átlaggal, az időseké nagyobb annál. Száz aktív korúra a megyében háromötöd gyermek- és

időszerű személy jut. Az öregedési index Nógrád megyében nagyobb az országos átlagnál. A férfira jutó nők száma országosan magasabb, mint a megyében.

A gazdasági aktivitást jelző arányszámok Nógrád megyében kedvezőtlenebbek az országosnál. A gazdaságilag aktív népesség aránya az össznépelességen belül országosan 45 százalék, a megyében 43 százalék. A foglalkoztatottak aránya 5,1 százalékponttal alacsonyabb, a munkanélkülieké 2,4 százalékponttal magasabb az országos átlagnál. Az inaktív keresők részesedése 3,9 százalékponttal haladja meg a hazai átlagot, az eltartottaké 1,2 százalékponttal alacsonyabb annál. Nógrád megyében a száz foglalkoztatottra jutó gazdaságilag nem aktívak száma 19 százalékkal meghaladja az országost.

Nógrád megyében az országos átlaghoz képest magasabb a fogyatékosok népességen belüli aránya. A nemek szerinti megoszlás azonban az országoshoz hasonló. A megye lakosságának körülbelül 6,4 százaléka szenved fogyatékoságban.

A fogyatékosok 53 százaléka mozgássérült, 17 százaléka gyengén látó, alig látó és 14 százaléka nagyothalló. A fogyatékoság jellegénél fogva a korcsoportok között jelentősek a különbségek. A 30 év alattiak esetében az értelmi fogyatékosok száma a legnagyobb, majd a mozgássérülteké.

A megye adatai közigazgatási beosztás szerint:

- területe 2544 km², ez az ország területének mindössze 2,7%-a, ezzel Nógrád a második legkisebb területű megye,
- járások száma: 6 db,
- becsült népessége 190937 fő, ami Magyarország népességének 1.9%-a,
- népsűrűsége 75 fő/km², alacsonyabb az országosnál,
- lakások száma 89236, népességet figyelembe véve, ez 2.1 fő per/lakás.

Jársók:

- Balassagyarmati járás
- Bátorfyerenyi járás
- Pásztói járás
- Rétsági járás
- Salgótarjáni járás
- Szécsényi járás

Intézményünk gondozottjai Nógrád és Diósjenő községekből érkeznek.

A két helyiség a **Rétsági járás**hoz tartozik, melynek székhelye Rétság.

Járási adatok:

- területe 435,03 km²,
- becsült népessége 23 798 fő,
- népsűrűsége pedig 55 fő/km².

Városi adatok:

- területe 19,81 km²
- becsült népesség 2705 fő,
- népsűrűsége 137,41fő/ km²

A kisváros Budapesttől 55, Balassagyarmattól 25 km-re található, a Börzsöny és a Cserhát határán fekszik, ez az adottság határozza meg a környék jellegét is.

A lakosság saját tulajdonú ingatlanokban él, leginkább családi-, egy részén a városban sortársas és emeletes házakban.

A munkanélküliség a város környékére települt iparnak köszönhetően nagyon alacsony.

A város rendelkezik több egészségügyi intézménnyel, van házi orvosi, gyermekorvosi, fogorvosi, védőnői szolgálat, járó beteg szakellátó központ, tüdőgondozó.

Oktatási intézmények: óvoda, általános iskola, középiskola, zeneiskola.

Társulás alapján működő intézmény a Nyugat-Nógrád Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, melynek központja Nagyoroszi.

Térségi feladatú intézmények a Pedagógiai Szakszolgálat, a Rétsági Család- és Gyermekjóléti Központ, a Járóbeteg-szakellátó Központ.

Diósjenő Budapesttől mintegy 60 km-re Nógrád megye nyugati részén a Börzsöny lábánál fekszik. A községben nagyon magas az idősek aránya, a születési számok alatta vannak a halálozások számának.

Adatok:

- területe 57,5 km²,
- becsült népesség 2768 fő,
- népsűrűsége 48,42fő/ km².

A településre a saját tulajdonú, családi házas lakhatás a jellemző.

A munkanélküliség alacsony a környező településeken - Rétság, Vác, Göd – található ipari létesítmények miatt.

Egészségügyi intézmények: házi orvosi, gyermekorvosi, fogorvosi, állatorvosi rendelés, védőnői szolgálat, a járó beteg ellátás a járási szakellátó központban Rétságon.

Oktatási intézmények: óvoda, általános iskola, idősek klubja.

Térségi feladatokat a járási a Pedagógiai Szakszolgálat, a Rétsági Család- és Gyermekjóléti Központ, a Járóbeteg-szakellátó Központ végzi.

A községben működik felnőttek számára egy rehabilitációs intézet.

Hátrányos helyzetű gyermekek száma körülbelül 22 fő.

Nógrád település a megye délnyugati részén, a Börzsöny keleti előterében található, nevét a megyeivel együtt a mellette magasodó várról kapta. A községben az idősek száma magas.

A településre a saját tulajdonú, családi házas lakhatás a jellemző.

A munkanélküliség alacsony a környező településeken - Rétság, Vác, Göd – található ipari létesítmények miatt.

Adatok:

- terület 29.54 km²
- becsült népesség 1395 fő,
- népsűrűség 48.54 fő/km²

Egészségügyi intézmények: házi orvosi, gyermekorvosi, fogorvosi rendelés, védőnői szolgálat, a járó beteg ellátás a járási szakellátó központban Rétságon.

Oktatási intézmények: óvoda, általános iskola.

Térségi feladatokat a járási a Pedagógiai Szakszolgálat, a Rétsági Család- és Gyermekjóléti Központ, a Járóbeteg-szakellátó Központ végzi.

Hátrányos helyzetű gyermekek száma 10-15 fő közöttire tehető.

1.10.5.2. Pest megye

Magyarország középső részén található. Északról Szlovákia és Nógrád megye, keletről Heves és Jász-Nagykun-Szolnok megyék, délről Bács-Kiskun megye, nyugatról Fejér és Komárom-Esztergom megyék határolják. Székhelye Budapest, az ország fővárosa, amely azonban önálló területi egység, nem tartozik Pest megyéhez.

Pest megye az ország legnagyobb lélekszámú megyéje. Mivel a megye a fővárost teljesen körülveszi, a teljes budapesti agglomeráció a megyében található, ennek köszönhető a népesség magas száma. Itt él az ország lakosainak 12 százaléka. A nők a megye népességének 52 százalékát képviselik. Pest megye a főváros után az ország legsűrűbben lakott területe, népsűrűsége 191 fő/km, több mint kétszerese az ország főváros nélkül számított átlagának (89 fő/km). A megye lakóinak száma nő, a népességyarapodás elsődleges oka a lakóhely változtatások pozitív egyenlege. Az élve születések és a halálozások viszont jó néhány fővel csökkentették a népesség számát, mivel a halálozások száma valamennyi évben meghaladja a születéseket.

Pest megye lakosságának mind nemenkénti összetételét, mind korstruktúráját tekintve az ország egyik legkedvezőbb helyzetben lévő térsége. A nemek aránya négy dunántúli megyében kiegyensúlyozottabb valamelyest (Fejér, Győr-Moson-Sopron, Veszprém és Vas megye), és az ország megyéi közül egyedül Szabolcs-Szatmár-Bereg megye fiatalabb korösszetételű, ahol a száz gyermekkorúra jutó idősök száma 12-vel kevesebb, mint Pest megyében.

Pest megye aktivitási mutatói az országos átlagnál némileg kedvezőbb képet mutatnak. A foglalkoztatottak népességen belüli aránya 1,4 százalékponttal magasabb, a munkanélkülieké pedig 0,6 százalékponttal alacsonyabb az országosnál.

A megye országos viszonylatban kiemelkedő munkaerő-piaci adottságai és népességének kedvező korstruktúrája tükröződik a háztartások gazdasági aktivitás szerinti összetételében is. A megyében élő foglalkoztatottak harmada dolgozik csak lakóhelyén, a többség naponta ingázik munkahelyének településére.

A Pest megye településein élő háztartások lényegesen (5,7 százalékponttal) nagyobb hányadában élt foglalkoztatott, mint az országban átlagosan, jelentősen kisebb volt azonban azon háztartások aránya, amelyeknek csak inaktív kereső vagy csak eltartott tagja volt (27, illetve 0,8 százalék). A foglalkoztatottal rendelkező háztartások aránya a Pest megyei értéknél csak Győr-Moson-Sopron megyében volt magasabb, a csak inaktív taggal rendelkezőké pedig a megyék közül itt volt a legalacsonyabb.

A Pest megyei háztartások összetétele lényegesen eltért az országostól: a megyék közül itt a legmagasabb a családháztartások (72 százalék) és a legalacsonyabb az egyedülálló összes háztartáson belüli részaránya (25 százalék). Az ország gyermekes családjainak 13 százaléka összpontosul Pest megyében.

A megyében a lakott lakások több mint 98 százaléka magánszemélyek, kevesebb, mint 1–1 százaléka pedig önkormányzatok, valamint egyéb intézmények, szervezetek tulajdonában van.

Pest megyének nincs önálló megyeszékhelye. A Pest Megye Közgyűlését kiszolgáló hivatalok, a Pest Megyei Közigazgatási Hivatal és több megyei közintézmény is Budapesten, a régi vármegyeháza épületében találhatóak.

A megye települései közül 48 város – melyek közül egy megyei jogú –, a községek száma 139. A városokban él a lakosság 65 százaléka, közel 800 ezer személy, a

községekben körül belül 421 ezer fő. A városok többsége viszonylag kis népességű, a legkisebb lélekszámú 1700 lakosú, a legnépesebb 64 ezer. A megye lakosainak körül belül 66 százaléka a Budapestet körülölelő agglomerációhoz tartozó 80 településen él, melyek közül 33 város.

A megyében a lakosság körül belül 4 százaléka szenved valamilyen fogyatékoságban. A fogyatékosággal élők egy részének többféle fogyatékosága is van. Száz fogyatékkal élőnél átlagosan 123 ez a szám. A fogyatékkal élők közel fele mozgássérült. A második leggyakoribb fogyatékoság a látássérültség, ami a fogyatékos emberek 17 százalékát sújtja. Ezt követik a hallássérültek, 16 százalékos aránnyal, de 10–10 százalék a súlyos bel szervei fogyatékosok, a mentálisan sérültek és az értelmi fogyatékosok aránya is. A nők körében a férfiakénál nagyobb a mozgás-, látás-, és hallássérültek aránya.

Adatok:

- területe 6393,14 km²
- becsült népesség 1 237 561 fő,
- a népsűrűség 191 fő/km².

Pest megye 18 járásra és 16 kistérségre van osztva közigazgatásilag. A kistérségi települések és központok nem minden esetben egyeznek a járásiakkal és azok székhelyével.

Pest megyei járások:

- területe: 6 393,14 km²
- becsült népessége: 1 237 561 fő,
- járások száma: 18 db,
- települések száma: 187 db.

Intézményünk gondozottjai a következő járásokból és településekről érkeznek:

Dunakeszi járás:

- Dunakeszi
- Göd

Gödöllői járás:

- Gödöllő
- Veresegyház

Szobi járás:

- Szokolya
- Verőce
- Zebegény

Váci járás:

- Csörög
- Kosd
- Órbottyán
- Sződliget

Dunakeszi járás az ország legkisebb területű, egyben legsűrűbben lakott járása, 763 fő lakik egy négyzetkilométeren, 13-szor annyi, mint a legritkábban lakott Szobi járásban. 3 város és egy község tartozik ide.

- területe 103,08 km²,
- népessége 78 757 fő,
- népsűrűsége pedig 763 fő/km².

Dunakeszi település Budapest közvetlen szomszédságában, a Pesti-síkságon fekszik a Duna bal partján, annak kavicsos törmelékkúpján. Keletről Fót, délről a főváros, nyugatról a Duna (Szentendrei-sziget; Horány), északról pedig Göd határolja.

Dunakeszi a budapesti agglomeráció egyik legnagyobb ütemben fejlődő városa, népességszáma évről évre folyamatosan növekedik. A városban nincs munkanélküliség a helyi ipar, a kereskedelem, a szolgáltatások fejlettsége és Budapest közelsége miatt, ahová nagyon sokan járnak dolgozni.

A város lakásállományának korösszetétele az utóbbi években jelentős változáson ment át. A magántulajdonú lakások közel 40%-a az utóbbi 20 évben épült. A főváros közvetlen szomszédságában elhelyezkedő Dunakeszi járásban az átlagnál nagyobb a házások aránya. Dunakeszi térségében jóval fiatalabb a népesség korösszetétele, mint az országos átlag (106–114 idős jut száz gyermekre).

Dunakeszi intézményei: három bölcsőde, nyolc városi, egy katolikus és egy alapítványi óvoda. Az alapfokú iskolák száma öt, középfokú kettő van a városnak, az egyik gimnázium, a másik szakközép és szakmunkásképző, valamint az **Alapfokú Művészeti Oktatási Intézmény**ben zenét tanulhatnak a hallgatók.

A Család- és Gyermekjóléti Központ és **Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Dunakeszi Tagintézménye** ellátja mind a városi, mind a járási feladatokat.

Hátrányos helyzetűek és gondozásba vettek száma mintegy 40-50 fő közöttire tehető.

Göd település Budapesttől kb. 25 km-re északra, Váctól 9 km-re délre található. A település szerkezetére jellemző, hogy észak-déli irányban kettészeli a 2. sz. főút, valamint a Budapest – Vác vasútvonal, a többi, településszerkezetet is meghatározó útja a 2. sz. úttól indul ki keleti irányban. A település belterülete a nyugati, Duna melletti sávban helyezkedik el. A belterület két fő részből áll: Felsőgöd és Alsógöd területéből. Göd közigazgatási területe 2223 hektár, ebből 855 hektár a belterület.

Gödön, mint a budapesti agglomerációban általában tartósan növekszik a népesség. Ez túlnyomórészt a folyamatos beköltözéseknek köszönhető. Göd Város önkormányzata két óvodát, két általános iskolát, egy alapfokú művészetoktatási intézményt és egy pedagógiai szakszolgálatot tart fenn. A városban ezek mellett még három alternatív fenntartású óvoda, egy általános iskola illetve alapfokú művészetoktatási intézmény továbbá egy egyházi fenntartású középiskola működik. Az önkormányzat az óvodai, általános iskolai, pedagógiai szakszolgálati és művészetoktatási tevékenységben meghatározó súllyal vesz részt a feladatellátásban. Az általános iskolák integráltan ellátják a legtöbb típusba tartozó sajátos nevelési igényű gyermekek a Pedagógiai Szakszolgálatra támaszkodva.

Egészségügy és szociális intézmények: Alapszolgálati Központ, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Egészségházak, Gondviselés Háza - Fogyatékos Emberek Otthona, Gyógyszertárak, Idősek klubja, Bölcsőde.

Hátrányos helyzetűek és gondozásba vettek száma éves szinten körül belül 60-70 fő (31-35 család).

Gödöllői járás az egyik legnépesebb a megyében.

- területe 449,66 km²,
- népessége 140 205 fő,
- népsűrűsége pedig 312 fő/km²
- hat város és kilenc község tartozik hozzá.

Gödöllő térségében jóval fiatalabb a népesség korösszetétele, mint az országos átlag. A legtöbb család a fővárossal határos, a budapesti agglomeráció részét képező három járásban él, melyek egyike a Gödöllői.

Gödöllő település Budapesttől 30 kilométerre északkeletre, a Gödöllői-dombságban a Rákos-patak völgyében fekszik. Közlekedési csomópont, a 3-as főút és az M3-as autópálya átszeli a várost, amit az M31-es autótút innen leágazva köt össze az M0-s körgyűrű keleti szakaszával. Ezeken kívül Vácra, Pécelre és Jászberénybe vezető alsóbbrendű utak vezetnek a településről.

Gödöllő gazdag történelmi múlttal rendelkező kisváros.

A cégek által biztosított munkahelyek a város 30 km-es körzetében élők számára is bőséges álláslehetőséget kínálnak. A helyben lakók körül belül 44%-a (mintegy 5 800 fő) a városon kívül dolgozik, túlnyomó részt Budapesten. A Gödöllőre járók száma megközelíti a 9 000 főt, ami meghaladja a helyben dolgozók 7 500 fős létszámát. A népesség növekedését főleg a más településekről, és megyékből történő folyamatos bevándorlás okozza, de a halálozás az utóbbi harminc évben folyamatosan magasabb volt a születések számánál. A teljes népesség 41% foglalkoztatott, 4% munkanélküli, 25% inaktív kereső (nyugdíjasok, gyermeküket nevelő kismamák,), illetve 30% eltartott (tanulóikat folytató gyermekek,).

A magántulajdonú lakások közel 20%-a az utóbbi 15-20 évben épült.

Intézmények a városban: 3 bölcsőde, 7 önkormányzati, 4 alapítványi óvoda, 5 önkormányzati, 2 egyházi és magán általános iskola, 2 önkormányzati, 4 egyházi vagy magán közép fokú oktatási iskola, 1 felső fokú, ami egyetem.

Egyéb oktatási intézmények: Frédéric Chopin Zeneiskola, Nyári Napközi, Nevelési Tanácsadó, Logopédiai Intézet és Általános Iskola, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat.

Szociális intézmények: Gödöllői Egyesített Szociális Intézmény, Gödöllői Forrás Szociális Segítő és Gyermejjóléti Központ, Idősek Otthona.

Hátrányos helyzetűek és gondozásba vettek száma éves szinten mintegy 65 fő.

Veresegyház: a város a Gödöllői-dombságon terül el, a Cserhát közelében, délre a mogyoródi Gyertyános, a fóti Somlyó és a csomádi Magas-hegy, keletre és északra a Margita, valamint az Öreghegy határolja. Tőle északnyugatra az őrbottyáni Órhegy, majd a váchartyáni Várhegy látható.

- területe: 28,56 km²,
- becsült népessége 18 122 fő,
- népsűrűsége 613,87 fő/km².

Lakosainak és a magántulajdonú ingatlanjainak a száma 2001-től a betelepülők nagysága miatt évek óta növekedést mutat.

Intézmények: 2 bölcsőde, 6 családi bölcsőde/családi napközi, 6 óvoda, 4 általános iskola, 2 középiskola, 1 zeneiskola, egészségügyiek, mint házi orvosok, gyermekorvosok, fogorvosok, szakorvosi ellátás (Misszió) védőnői szolgálat.

Szociális: Veresegyház Városi Önkormányzat Idősek Otthona, Veresegyház Kistérség Esély Szociális Alapellátási Központ, Szent Pio Idősek Klubja.

Itt található a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Gödöllői Tagintézményének Veresegyházi Telephelye és egy Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézmény.

Hátrányos helyzetűek száma éves szinten 26-30 fő.

Halmazottan hátrányos és gondozásba vett gyermekek száma 2-5 fő.

Szobi járás: Pest megyéhez tartozik, az egyik legalacsonyabb lélekszámmal rendelkezik és legritkábban lakott, székhelye Szob. Itt található a legkisebb lélekszámú község is, Tésa, ahol 100 alatti a lakosok száma.

- területe 438,32 km²,
- népessége 24 487 fő,
- népsűrűsége pedig 56 fő/km²,
- két város (Szob és Nagymaros) és 15 község tartozik hozzá.

Területe sokszor és sokat változott, főleg az országhatárok 20. századi változásai miatt, emellett a megyék és más járások szervezése és átszervezése is befolyással volt határaitra. Fennállása során összesen mintegy negyven község tartozott hozzá, de ezek közül csupán hat (Szob, Kóspallag, Márianosztra, Nagymaros, Szokolya és Zebegény) volt mindvégig ide beosztva, ezek ma is ide tartoznak.

A járásban alacsonyabb a házások aránya, mint a Budapest körüli agglomerációban.

A Szobi járás valamennyi településére jellemző, hogy jóval több idősebb személy él, mint gyermekkorú. Ide tartozik a megye legidősebb korösszetételű kisközsége, az alig több mint 300 lelket számláló Perőcsény. Az itteni lakosok 49 százaléka 60 éves vagy ennél idősebb.

A gazdasági aktivitás mutatói a fővároshoz közeli területeken, vagyis az agglomerációs övezetben, illetve a városokban alakultak kedvezőbbben, Az inaktív keresők aránya a Szobi járásban – a megyei átlagot 7,2 százalékponttal meghaladva – 34 százalékot tesz ki, az eltartottak esetén a Szobi járásban a népesség 24 százaléka tartozik ebbe a csoportba.

Szokolya község Pest megyében, a Szobi járásban, a Dél-Börzsönyben található.

Autóval, vonattal és autóbusszal is megközelíthető.

- területe 59,05 km²,
- becsült népessége 1793 fő
- népsűrűsége 30,74fő/ km².

Községben működő oktatási intézmények: általános iskola, óvoda és bölcsőde, egészségügyiek: házi- és gyermekorvosi rendelők, gyógyszertár.

Szociális intézmények: Mosoly Család – és Gyermejkölési Szolgálat, mely Nagymaros, Verőce, Szokolya, Kismaros, Kóspallag településeken látja el a feladatait.

Található még a településen a Sárkányölő Szent György Idősek Otthona és egy családi bölcsőde, ahol 18 hónapos kortól látják el a gyermekeket 3 éves korig.

A községnek van könyvtára, művelődési háza, valamint egy tájház is működtetnek. Hátrányos helyzetű és gondozásba vett gyermek nincs a településen.

Verőce: a Börzsöny egyik legősibb települése, a „Dunakanyar kapuja”. Vác és Szob között a Duna bal partján fekszik. Közúton a 12. számú főútvonalon gépjárművel lehet eljutni a településre, de elérhető vasúton és vízi úton is. Kerékpárral, a Váctól kiépített kerékpárúton. A községen két vasútvonal is áthalad.

- területe 20,33 km²,
- belterülete: 698 ha,
- külterülete: 2520 ha.
- becsült népessége 3676 fő,
- üdülési szezonban: 8400 fő körül,
- népsűrűsége 184,85 fő/km²,
- lakások száma: 1379db.

Intézmények: református általános iskola, óvoda, bölcsőde, Kópévár óvoda, bölcsőde, Baptista Szeretetszolgálat Országos Szociális Segítő Központ, Katolikus Szeretetszolgálat Migazzi Otthona, **Mosoly Család- és Gyermejkölési Szolgálat, házi orvos, gyermekorvos, fogorvos, védőnői szolgálat, Idősek klubja.**
Hátrányos helyzetű gyermekek száma 7 fő.

Zebegény: a település a Duna bal partján, Pest megye északi részén, a Dunakanyarban található. Vele átellenben fekszik a Komárom-Esztergom megyei Pilismarót. A déli Börzsöny hegység nyugati oldalánál, a Malomvölgy patak partján fekszik. A váci agglomerációhoz tartozik.

A Budapest–Szob közötti villamosított vasúti fővonalon, illetve a 12-es főközlekedési úton közelíthető meg. Nyáron a Dunán, hajóval érhető el, illetve egész évben komppal Pilismarótról.

A munkavállalók nagy része ingázik Budapestre, Vádra, Szobra. A Mészkö Bányászati és Feldolgozó Kft-ben több helybéli kap munkalehetőséget. A község turizmusa fejlődőben van. (17 kiskereskedelmi bolt, 11 vendéglátóhely, panzió)

- területe 9,36 km²,
- becsült népessége 1197 fő
- népsűrűsége 126,06fő/ km²,
- lakóingatlanok száma 360 db
- nyaralóingatlanok száma 680 db

Oktatási intézmények: 1-1 óvoda és általános iskola. Egészségügyi: házi orvosi rendelő, védőnői szolgálat.

A Család- és Gyermejkölési szolgáltatást a Szob Járási Család- és Gyermejkölési Központ végzi.

Egyéb szociális ellátások:

- Házi segítségnyújtás
- Szociális étkeztetés

Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szobi Tagintézménye a Szobi Járás településeinek intézményeibe járó gyermekeket és szüleiket fogadja, önkéntes megkeresés esetén, vagy óvoda, iskola, orvos vagy egyéb intézmény javaslatára.

Hátrányos helyzetű gyermekek száma 1 fő.

Váci járás Pest megyéhez tartozó járás, székhelye Vác.

- területe 362,19 km²,

- becsült népessége 67 781 fő,
- népsűrűsége pedig 187 fő/km²
- két város (Vác és Órbottyán) és 16 község tartozik hozzá.

Csörög község Pest megyében, a Váci járásban, a Duna bal partján, Váctól 4 km-re keletre, a Gödöllő felé vezető út mentén található. Megközelíthető közúton és a Budapest–Vácrátót–Vác-vasútvonalon.

- területe 5,05 km²,
- becsült népessége 1925 fő,
- népsűrűsége pedig 383,96 fő/km²

A település intézményei: orvosi rendelő, védőnői szolgálat, Csiri-Biri Egységes Óvoda-Bölcsőde,

Család- és Gyermejjóléti szolgáltatást, alapellátást a Vác Város Önkormányzata Váci Család- és Gyermejjóléti Központ látja el.

Házi segítségnyújtást, Idősek nappali ellátását, Szociális étkeztetést a Veresegyházi Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulás által fenntartott Veresegyház Kistérség Esély Szociális Alapellátási Központ végzi.

Tanoda: A Mahájána Alapítvány célja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek és családjuk életminősége javításának támogatása, tanoda működtetése. Helyi, lakossági összefogásokat, közösségfejlesztő programokat kezdeményez. Elősegíti a partneri együttműködést az üzleti világ, a közsféra és a civil szervezetek között a fenti cél elérése érdekében. A céljaik megvalósítása érdekében tanodát működtetnek Csörög faluban. Tanodában harminc – elsősorban általános iskolás és néhány óvodás – gyermekkel foglalkoznak, a hét több napján.

Hátrányos helyzetű gyermekek száma 92-100 fő.

Halmozottan hátrányos gyermekek száma 13-18 fő.

Kosd: települése a Dunakanyartól keletre a Cserhát nyugati részén, a Naszály-hegy lábánál, Váctól 6 km-re fekszik, zsák-község.

A betelepülők családok száma évek óta emelkedést mutat.

A községben elenyésző a munkanélküliek száma, a környező városok több lehetőséget is nyújtanak a munkavállaláshoz.

- területe 34,09 km²,
- becsült népessége 2425 fő,
- népsűrűsége pedig 70,34 fő/km²
- lakások száma: 911.

Intézményei: 1 általános iskola, 1 óvoda, orvosi rendelő – háziorvos, gyermekorvos, fogászat, védőnői szolgálat, váci gyógyszertár kihelyezett fiókja.

A Váci Család- és Gyermejjóléti Központ látja el a faluban a Család - és Gyermejjóléti szolgáltatás feladatait.

Hátrányos helyzetű gyermekek száma 11-15 fő.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 10-15 fő.

Órbottyán: körül belül 7000 lélekszámú város Pest megyében a budapesti agglomeráció külső övezetében, a fővárostól mintegy 30 km-re, észak-keletre, a Nyugati Cserháthoz tartozó Gödöllői-dombság vonulatában helyezkedik el.

Munkanélküliség alacsony a városban, a közeli települések, mint Budapest, Veresegyház, Gödöllő, Göd és Vác elegendő lehetőséget nyújtanak a munkavállaláshoz.

- területe 27,38 km²,
- becsült népessége 7073 fő,
- népsűrűsége pedig 257,93 fő/km²
- lakások száma: 2667 ingatlan

Intézmények: általános iskola, 2 óvoda, 1 tagóvoda Kisnémediben, orvosi rendelő – házi orvos, gyermekorvos, fogászat, védőnői szolgálat.

Órbottyáni Segítő Kéz Szociális Szolgálat:

- Család- és gyermekjóléti szolgáltatás
- Házi segítségnyújtás
- Szociális étkeztetés

Hátrányos helyzetű gyermekek száma 21-25 fő.

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 14-20 fő.

Szódliget: egy fiatal, alig 70 éves, Duna melletti település, az egyik legszebb részén fekszik a Dunakanyarnak. Délre tőle Göd, északra Vác (5 km), délkeletre pedig Sződ található. 27 km-re van Budapeستől. Autóval, vonattal vagy busszal is könnyen megközelíthető. Tipikus agglomerációs település, mert az ide újonnan beköltözők nagy része nappal Budapestre jár dolgozni, és szinte csak az éjszakákat töltik itt.

- területe 7,31km²,
- becsült népessége 4436 fő,
- népsűrűsége pedig 613,13 fő/km²
- lakások száma: 1600 ingatlan.

Intézmények: 1 általános iskola, 1 óvoda, Mini bölcsőde a Manó kuckóban, Egészségház: házi orvos, gyermekorvos, fogorvos, védőnői szolgálat.

Szociális intézmények:

- Házi segítségnyújtás
- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat
- Szociális étkeztetés

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a munkáját a Váci Család- és Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatásaival együttműködve végzi.

Hátrányos helyzetű gyermekek száma éves szinten 9-12 fő.

1.11. Az intézményi ellátásra vonatkozó általános szabályok

A szolgáltatások közös célja a differenciált, személyes, speciális ellátási szükségleteket kielégítő, minőségi szolgáltatások nyújtása.

Az Intézmény komplex szolgáltatásai miatt a terület ellátórendszerének meghatározó és nélkülözhetetlen része.

Az Intézmény működését az Igazgató irányítja, felelős a területi szociális koncepcióban megfogalmazott stratégiai célkitűzések Intézményi szintű megvalósításáért.

Az Igazgató felelős az Intézmény célkitűzéseinek megvalósításáért. Ennek érdekében módszertani elveket fogalmaz meg, felépíti az ellátások strukturális rendjét, eszközrendszerét, a megvalósítás lehetséges módjait. A működéshez szükséges, jogszabályban előírt dokumentációkat szakfeladatonként rendszerezi, vezetésüket ellenőrzi. A megállapodásokat minden esetben az Igazgató köti meg az ellátottakkal vagy törvényes képviselőjükkel. A nappali ellátások vezetői javaslata alapján dönt arról, hogy a három hónapos próbaidő után továbbra is ellátásban maradjon-e az

igénybevevő a megállapodásban foglalt határidőig vagy határozatlan időre. Figyelemmel kíséri a szakmai, módszertani újításokat, változásokat, és arra felhívja munkatársai figyelmét.

A dolgozók feladatainak, jogkörének leírása a Szakmai Program 3. számú mellékletében (Szervezeti és Működési Szabályzat) található.

1.11.1. Az intézményi ellátás igénybevételét tartalmazó városi rendelet: a Vác Város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátások igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról szabályozza. Az Intézményi ellátásért térítési díjat kell fizetni, amelyet a Képviselő-testület évente határoz meg.

1.11.2. A bölcsődei ellátás igénybevételének módja: a törvényes képviselő írásos kérelmére, melyet az Intézmény Igazgatójának személyesen nyújt be a törvényes képviselő, majd az elbírálást követően, a törvényes képviselő és az Intézmény között kötött megállapodás alapján jön létre. A gyermek bölcsődébe történő felvételét a törvényes képviselő hozzájárulásával a körzeti védőnő, a házi gyermekorvos vagy a háziorvos, a család- és gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság is kezdeményezheti.

A **Gyvt. 32. §** (1) A személyes gondoskodást nyújtó ellátásra irányuló jogviszony keletkezését

- a) a helyi önkormányzat képviselő-testületének határozata,
- b) a gyámhatóságnak a határozata,
- e) a személyes gondoskodás iránti kérelemről dönteni jogosult személy intézkedése alapozza meg.

Az **NM rendelet 42. §** (1) A gyermek bölcsődébe és mini bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával

- a) a körzeti védőnő,
- b) a házi gyermekorvos vagy a háziorvos,
- c) a család- és gyermekjóléti szolgálat,
- d) a gyámhatóság

is kezdeményezheti.

(2) Ha a bölcsődei nevelési év közben a gyermek bölcsődébe, mini bölcsődébe történő felvételére veszélyeztetettsége miatt kerül sor, a bölcsődére, mini bölcsődére az e rendeletben meghatározott csoportlétszám legfeljebb a bölcsődei nevelési év végéig 1 fővel túlléphető.

A Speciális Csoportba történő felvételhez szükséges a Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságának szakértői véleménye, és a Speciális Csoportban a felvétel minimum 3 hónap elteltével kerül felülvizsgálatra, az **NM rendelet 35.§** által előírt vélemények beérkezését követően.

1.11.3. A bölcsődei ellátás megszűnik:

- a határozott idejű elhelyezés esetén a megjelölt időtartam - illetve a meghosszabbított időtartam - leteltével,
- a jogosultsági feltételek megszűnésével,
- **Gyvt. 42/A. §** (2) Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig,

- **Gyvt. 42/A. § (3)** Bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti,
- törvényes képviselő írásbeli kérésére,
- annak a gyermeknek, aki orvosi szakvélemény szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható,
- ha az ellátásért fizetendő térítési díjat az igénybe vevő vagy a törvényes képviselője a tárgyhavi befizetés időpontjától számított 3 hónap után felszólítás ellenére sem fizeti be,
- ha a gyermek magatartászavara veszélyezteti a többi gyermek fejlődését (ebben az esetben a törvényes képviselő kérheti a Szakszolgálat és az Intézmény gyógypedagógusának szakvéleményét),
- váci lakóhely vagy tartózkodási hely megszűnése,
- a házirendben meghatározott szabályok súlyos, ismételt megsértése,
- az ellátást egybefüggően 30 napon át bejelentés nélkül (igazolatlanul) nem veszi igénybe,
- nem váci igénybevevők esetében, amennyiben a települési önkormányzat fizetési kötelezettségének az elszámolási határidőt követő 60 nap után sem tesz eleget,
- az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn,
- ha az ellátást a **Gyvt. 32. § (1)** bekezdésének a) vagy b) pontja alapozza meg, az ellátást csak határozat szüntetheti meg.

1.11.4. A Fejlesztő Napközi Otthon: gondozottja elsősorban Vác városában illetve szabad férőhely esetén az alapító okirat szerinti ellátási körzetben élő olyan sajátos nevelési igényű súlyosan, halmozottan fogyatékos és/vagy autista személy lehet, aki családban nevelkedik, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, állandó felügyeletre szorul.

Az Intézményi ellátás a törvényes képviselő kérelmére biztosítható, melyet az Intézmény Igazgatójának személyesen nyújt be a törvényes képviselő, majd az elbírálást követően, a törvényes képviselő és az Intézmény között kötött megállapodásban kerül rögzítésre az igényelt ellátás tartalma. A felvételhez szükséges a Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságának szakértői véleménye, vagy az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet szakvéleménye. vagy a Budapest Főváros Kormányhivatala I. számú Szakértői Bizottságának szakvéleménye, vagy Budapest Főváros Rehabilitációs Szakigazgatási Szerve, I.számú Szakértői Bizottságának szakvéleménye. Illetve szakértői vélemény nélkül, ha az ellátott - szülője/törvényes képviselője/gyámja vállalja, hogy a jogosultságot igazoló dokumentációját 60 napon belül az Igazgatóságon bemutatja. A felvétel 3 hónapos próbaidővel jön létre.

1.11.4.1. A Fejlesztő Napközi Otthoni ellátás megszűnik, ha:

- a törvényes képviselő azt írásban kéri,
- ha az ellátásért fizetendő térítési díjat az igénybe vevő vagy a törvényes képviselője vagy a térítési díjat megfizető személy a tárgyhavi befizetés időpontjától számított 6 hónap után felszólítás ellenére sem fizeti be,
- a házirendben meghatározott szabályok súlyos ismételt megsértése,
- az ellátást egybefüggően 30 napon át bejelentés nélkül (igazolatlanul) nem

- veszi igénybe,
- az intézmény jogutód nélkül megszűnik,
- a próbaidő által támasztott feltételeknek az ellátott nem felel meg,
- szakorvos írásos véleménye alapján,
- más típusú intézménybe való áthelyezés esetén,
- az ellátott halálakor.

1.11.5. Fogytékosok Napközi Otthona:

Az Intézményi ellátás a törvényes képviselő kérelmére biztosítható, melyet az Intézmény Igazgatójának személyesen nyújt be a törvényes képviselő, majd az elbírálást követően, a törvényes képviselő és az Intézmény között kötött megállapodásban kerül rögzítésre az igényelt ellátás tartalma. A felvételhez szükséges a Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet szakvéleménye vagy a Budapest Főváros Kormányhivatala I. számú Szakértői Bizottságának szakvéleménye, vagy Budapest Főváros Rehabilitációs Szakigazgatási Szerve, I.számú Szakértői Bizottságának szakvéleménye. Illetve szakértői vélemény nélkül, ha az ellátott - szülője/törvényes képviselője/gyámja vállalja, hogy a jogosultságot igazoló dokumentációját 60 napon belül az Igazgatóságon bemutatja. A felvétel 3 hónapos próbaidővel jön létre.

1.11.5.1. A Fogytékosok Napközi Otthonában az ellátás megszűnik, ha:

- a törvényes képviselő azt írásban kéri,
- az Intézmény jogutód nélkül megszűnik,
- ha az ellátásért fizetendő térítési díjat az igénybe vevő vagy a törvényes képviselője vagy a térítési díjat megfizető személy a tárgyhavi befizetés időpontjától számított 6 hónap után felszólítás ellenére sem fizeti be,
- a házirendben meghatározott szabályok súlyos ismételt megsértése,
- az ellátást egybefüggően 30 napon át bejelentés nélkül (igazolatlanul) nem veszi igénybe,
- a próbaidő által támasztott feltételeknek az ellátott nem felel meg,
- szakorvos írásos véleménye alapján,
- más típusú Intézménybe való áthelyezés esetén,
- az ellátott halálakor.

Az Intézményi ellátásra vonatkozó részletes szabályokat Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogytékosok Intézményének Felvételi Szabályzata tartalmazza.

1.12. Az Intézmény által biztosított közétkeztetés

Az Intézmény 300 adagos főzőkonyhával rendelkezik, melyből naponta 100 adag óvodás korú, 142 adag a bölcsődés korú gyermek valamint 46 fogyatékkal élő gyermek illetve felnőtt étkeztetését biztosítjuk. A főzőkonyha látja el az Intézmény összes telephelyének élelmezését, melyet ételszállító autó szállít.

A Baba utcai Bölcsőde, a Szegfű utcai Bölcsőde valamint a Fogytékosok Napközi Otthona tálalókonyhával rendelkezik, itt a befejező műveletet végzik el a tálalókonyhai dolgozók. A Kölcsey utcai Bölcsőde és a Fejlesztő Napközi Otthon valamint a Kölcsey utcai Óvoda a főzőkonyháról közvetlenül kapják az ételt.

Az élelmezési üzemegység vezetését szakképzett élelmezésvezető látja el, orvos és dietetikus felügyelete és segítsége mellett, ő állítja össze az étlapot, felel az étel

előállításáért, irányítási, szervezési feladatokat lát el. Minden hétre a szükséges számú diétának megfelelő, illetve három normál étrendű étlap kerül előállításra, mely tartalmazza a csecsemő, a bölcsődei, az óvodai és a felnőtt étrendet.

Az Intézményben 5 hónapos kortól biztosítjuk egészséges és eltérő fejlődésű gyermekek, fiatalok, felnőttek étkeztetését.

Az egészséges életmód és a helyes étkezési szokások kialakítása, ízlésvilág formálása meghatározó a további fejlődésre, a későbbi életszakaszokra. A családban történő táplálkozást kiegészíti a bölcsődei ételmezés, az otthoni táplálkozási szokásokat is figyelembe véve kell kialakítani, esetenként kompenzálni az otthoni hiányosságokat, kialakult helytelen táplálkozási szokásokat.

Figyelemmel kísérjük a korszerű ételmezéstudományi ajánlásokat, azokat beépítjük a napi gyakorlatba.

A gyermekek életkori illetve a fogyatékkal élők igényének sajátosságait figyelembe véve napi háromszor – négyszer, illetve igény szerint történik az ellátás. Az egyéni igények közé tartozik a csecsemők ellátása, a többféle diétás étrend elkészítése. Ezek elkészítése szinte minden esetben lehetséges, kivételt képez a gluténmentes diéta, melynek olyan tárgyi és személyi feltételei vannak, amit helyileg nem tudunk biztosítani. Az étkeztetés ellátásának így is eleget teszünk, megvásároljuk olyan helyi konyhától, ahol erre megfelelőek a törvényben előírt követelmények. A többi esetben a tárgyi és személyi feltételeknek eleget tudunk tenni.

Az életkori sajátosságokon kívül szem előtt kell tartani a bölcsőde, a Fogyatékos Napközi Otthonok napirendjét, mely az étkezések köré csoportosul. Minden étkezés a megfelelő időben történik minden területen.

Az alapanyagok beszerzése körültekintően valósul meg, az árak állandóságát a beszerzési eljárás után kötött szerződések biztosítják.

II. BÖLCSŐDEI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK **RÉSZLETES SZAKMAI MEGHATÁROZÁSA**

2.1. A gyermekjóléti alapellátások jellemzése

A **Gyvt.** VI. fejezetének értelmében a gyermekjóléti alapellátások célja:

38. § (1) Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

(1a) Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

(2) Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást - lehetőség szerint - a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani.

A **Gyvt.** VI.C. Fejezetének értelmében a gyermekek napközbeni ellátása:

41. § (1) A gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is -, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodik. Gyermekek napközbeni ellátásának igénybevételére jogosult az átmeneti gondozásban és az otthont nyújtó ellátásban részesülő gyermek is.

A bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést a **Gyvt.** 42.§; 42/A.§; 43.§ alapján.

A **Gyvt.** 42. §-a szabályozza a bölcsődei nevelési évet, mely szeptember 01-től a következő év augusztus 31-ig tart.

A bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetett módon a kisgyermeket nevelő családok állnak. Az Alprogram a családra, mint komplex rendszerre tekint, melynek értelmében nem csak a kisgyermek nevelését-gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg.

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek elsajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak

változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatásként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

A bölcsőde a **Gyvt.** 42.§ (3) Bölcsődei ellátás keretében az **Nktv.** 4. § 25. pontja szerinti sajátos nevelési igényű gyermek (a továbbiakban: sajátos nevelési igényű gyermek) nevelése és gondozása is végezhető.

A bölcsődei ellátásban **Gyvt.** 42/A.§ (3) A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

A bölcsődei ellátás keretében a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján a sajátos nevelési igényű gyermek hatéves koráig fejlődését biztosító nevelésben, gondozásban vesz részt, korai fejlesztését a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Váci Tagintézményének munkatársai végzik.

A bölcsőde feladata a három éven aluli gyermekek, valamint a speciális csoportban a 1-6 év közötti sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése- gondozása, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével, továbbá a gyermekvédelmi szabályok betartása, melyet a törvény által meghatározott szabályok szerint végez.

Az Intézmény a nevelés, gondozás során a gyermek életkorának és egészségi állapotának megfelelően biztosítja **NM rendelet** 41.§ (4) alapján:

a) a nevelés és gondozás feltételeit, így különösen

aa) a törvényes képviselő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét,

ab) a felszerelési jegyzékben az adott ellátási forma tekintetében meghatározott textíliát, bútort, egyéb eszközöket és felszerelést,

ac) a játéktevékenység feltételeit,

ad) a szabadban való tartózkodás feltételeit; és

b) a gyermek élettani szükségleteinek és az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetést azzal, hogy

ba) a bölcsődében és a mini bölcsődében az étkeztetést a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló miniszteri rendeletben foglaltaknak megfelelően kell biztosítani.

A bölcsőde feladata, hogy olyan életkörülményeket biztosítson a 20 hetes - 3 (6) éves korú gyermekeknek, amely a családi nevelést kiegészíti. A törvényes képviselővel való kapcsolattartás és a kisgyermeknevelő - gyermek közti érzelmi kötődés és szeretet kulcsfontosságú. Nagyon fontos, hogy megértő segítséget nyújtson a gyermeket nevelő - gondozó felnőtt, mely saját kisgyermeknevelői rendszerben valósul meg. Nem általában a kisgyermeknevelőkhöz tartozás, hanem egyetlen személyhez kötődés az egész bölcsődei tartózkodása alatt meghatározó. A kisgyermeknevelő a személyiségével nevel, hat a gyermekre. A személyes példaadás, a meghitt stabil kapcsolat alapja a szocializációnak, a társadalmi értékek, normák személyiségbe való beépülésének. A gyermek biztonságérzetét megalapozó személyes kapcsolata csak

úgy alakulhat ki az őt gondozó felnőttel, ha kölcsönösen jól ismerik egymás szokásait, reakcióit, egyéni jelzéseit, magatartását. Ennek alapfeltétele az állandó kisgyermeknevelői kollektíva és a szakmai tudás folyamatos fejlesztése.

A gyermek ellátásának nélkülözhetetlen feltétele a gyermeki személyiség megismerése, sajátosságainak figyelembevétele. Alapelv, hogy figyelembe kell venni a gyermekek személyiségét, tiszteletben kell tartani emberi méltóságát.

A gyermeki jogok ismerete és tiszteletben tartása a gyermekért felelős személyek feladata. A gyermeket érintő döntéseikben a gyermek mindenek felett álló érdekét kell elsősorban figyelembe venni. A kisgyermeknevelőnek nevelői gondozási munkáját tudományos megalapozottsággal, a nevelési módszerek tudatos alkalmazásával kell ellátnia.

A kisgyermeknevelők támogassák a gyermek saját kezdeményezésén alapuló önálló aktivitását. A kisgyermek akkor lesz aktív, ha jó érzelmi állapotban van, vidám, kiegyensúlyozott, alapvető szükségleteit megfelelő módon elégítették ki. Fontos hogy a gyermekek a gondozási műveletek közötti időt aktív tevékenységgel, játékkal töltsék. Ennek alapja az az érzelmi biztonság, ami a kisgyermeknevelő szilárd, meghitt kapcsolatában, a gyermek számára is áttekinthető napirendben és a tárgyi feltételekben rejlik. Biztosítani kell a gyermekeknek megfelelő lehetőséget az aktivitásra, adekvát mozgásterületet, kényelmes ruházatot, megfelelő stabil, de változatos környezetet. A gyermek saját aktivitása ahhoz az élményhez juttatja, hogy képes a felnőttől független cselekvésre. Ő dönti el, hogy milyen testhelyzetet vesz fel, mivel szeretne játszani, érezheti, hogy rajta múlik, tovább kísérletezik vagy lemond a próbálkozásról és másba kezd. Miközben szabadon próbálgatja mi mindent lehet csinálni egy-egy tárggyal, a tárgyak megismerésén és rácsodálkozás öröme kivül arról is bizonyosságot szerezhet, hogy ő képes erre. Hatni tud a környezetére, változásokat tud előidézni. A hatékonyság, a kompetencia élménye fenntartja az érdeklődését a tárgyi világ iránt, a szabadság és felelősségtudat formálásának első lépcsője ez. Már a legkisebb kortól kezdve úgy kell tekinteni a gyermekre, mint önálló értékes emberre, szellemi személyre, emberi méltóságát felismerve és tiszteletben tartva. Az önálló mozgás és játéktevékenység alatt is éreznie kell a gyermeknek, biztosnak kell lennie abban, hogy bármikor segítséget kap, ha szüksége van rá.

Fokozatosan kell hozzászoktatni a gyermeket a bölcsődei szokásokhoz. A családokkal való kapcsolattartás, a fokozatos, törvényes képviselővel együtt megvalósuló beszoktatás kihat a gyermek egész bölcsődei tartózkodására, mely hat a későbbi személyiség fejlődésére. Biztonságot adó szokásrend és napirend kialakítása, mely elősegíti, hogy a gyermek térben és időben tájékozódjon. A sérült gyermekek 1 éves - 6 éves korukig sérülés specifikus egyéni és csoportos gyógypedagógiai ellátásban és mozgásfejlesztésben részesüljenek.

A program tartalmazza a bölcsődei csoportokban folyó nevelő - gondozó munka szakmai alapelveit, melyek érvényesek a speciális csoportokra is, a sajátosságaiknak megfelelő kiegészítésekkel. Ezeknek az elveknek az elfogadása és a gyakorlatban való érvényesítése a bölcsőde nevelő-gondozó munkájának minimum követelménye. Az **NM rendelet** 10. számú melléklete a „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” c. dokumentum.

Az egyes bölcsődék helyi nevelési-gondozási program szerint dolgoznak, amit a „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” mint a tartalmi szabályozás legmagasabb szintű dokumentuma figyelembevételével dolgoznak ki. Ez az egymásra épülés biztosítja egyrészt az általános követelmények teljesítését, másrészt pedig az

egyes intézmények szakmai önállóságát, a családok és a fenntartók elvárásaihoz és a helyi lehetőségekhez igazodást.

A **Gyvt.** 94. § (5) bekezdése alapján a települési önkormányzat által fenntartott intézmények ellátási területe a település lakosságára terjed ki, kivéve, ha az intézményt társulás keretében közösen tartják fenn, vagy ha az ellátást szerződésben vállalta más önkormányzat lakosságára is kiterjedően.

2.2.Az NM rendelet 10. számú melléklete alapján:

A bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetett módon a kisgyermeket nevelő családok állnak. Az Alapprogram a családra, mint komplex rendszerre tekint, melynek értelmében nem csak a kisgyermek nevelését-gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg.

2.2.1. A bölcsődei nevelés

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek el sajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkorai intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő preventív tevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatóként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

2.2.2. A bölcsődei nevelés alapelvei:

A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és

módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg.

A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek iránti tolerancia kialakítására.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére.

A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó

kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei.

A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológias szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

A gyermeki kompetenciakészítés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

2.2.3. A bölcsődei nevelés feladatai

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg.

A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermekek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység

és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítására.

A prevenciós feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók: gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhigiénés szakember, gyermekfogszakorvos stb.

Elsősorban preventív szerepet tölthet be, de a sajátos nevelési igényű, a magatartás- vagy fejlődési problémákkal küszködő kisgyermekes esetében korrekatív lehetőségeket hordoz, az intézmény lehetőségeihez mérten kialakított, a nagymozgások gyakorlásához, különféle mozgásfejlesztéshez szükséges eszközökkel felszerelt szoba vagy erre a célra alkalmas helyiség, hidroterápiás medence vagy fejlesztő-, só-, fény-, hang-, zene-, mese- vagy alkotóterápiás szoba.

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az én érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermekes beszédképességének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével.

Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.

A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.

Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

2.2.4. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál nincs helye. A bölcsődei nevelés területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció. A tanulás formái az utánzás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A kisgyermeknevelőnek a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartania, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat.

A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek nem a magyar az anyanyelvük.

Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése.

A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárási. Lényeges, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre, mivel az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát.

Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

Mozgás

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Ezért a szobában és az udvaron is biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen.

Biztosítani kell a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarok.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a szobában. Még több lehetőséget kínál a benti nagymozgásos játékokkal felszerelt külön helyiség használata. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban.

A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikusabb válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

Mondóka, ének

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélte mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál végzett zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a kisgyermek további zenei fejlődésére.

Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődésre. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs

lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység - az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés -, nem annak eredménye. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása.

A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyűrés, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszagztatás, gyümölcssaláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhatnak és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

2.2.5. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

„Saját kisgyermeknevelő”-rendszer

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt.

A „saját kisgyermeknevelő”-rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport vagy a csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer). Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért.

A „saját kisgyermeknevelő”-rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját kisgyermeknevelő” segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a gyermekcsoport létszáma jogszabály által meghatározott. Az előírtnál magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja.

A bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően a kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. A szakmai elveknek megfelelőbb az életkor szerinti homogén csoport, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése homogén csoportban sem könnyű feladat és a vegyes korcsoport előnyei a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

Tárgyi feltételek

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet - a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató épületét, játszóudvarát és egyéb helyiségeit -, a jogszabályi és szakmai előírások, a csoportokba járó kisgyermekek létszáma, életkora, igényei alapján úgy kell kialakítani, hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja.

Napirend

A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend a kisgyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes kisgyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők is. A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő”-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával való összehangolt munka, a kisgyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

2.2.6. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

A családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A

családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást. A szülővel történő fokozatos beszoktatás folyamata során a kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot, a szülő információt nyújt a bölcsődei nevelés tartalmáról és a kisgyermekfejlődés sajátosságairól.

Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

A szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként legalább három alkalommal szervezett tematikus beszélgetések a csoportba járó kisgyermek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedésrepertoár bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait.

Szülői értekezlet

Bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül három alkalommal célszerű szülői értekezletet tartani (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

2.2.7. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató kapcsolatrendszere

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató és az óvoda között olyan kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas kapcsolat kialakítása szükséges, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését. Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése. Különös jelentőséggel bír ez a közös igazgatású integrált intézmények esetében. Mindezek a kisgyermek érzelmi biztonsága folyamatos fejlődésének fenntartását szolgálják, intézményváltásnál segítenek az új környezetbe történő beilleszkedésben.

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató és a különböző civil szervezetek közötti együttműködés is hozzájárulhat a bölcsődei ellátást igénybe vevő családok szükségleteinek, esetleges speciális igényeinek kielégítéséhez.

2.2.8. Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató az alapellátás elsőbbsége mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezhet. Ilyen szolgáltatások lehetnek az időszakos gyermekfelügyelet, a nevelési tanácsadás, a játék- és eszközkölcsonzés. Mindezeket bármely család igénybe veheti. A kisgyermek és családjai számára nyújtott szolgáltatások esetében kiemelten fontos elkülöníteni és meghatározni az alapellátás és a szolgáltatások különbözőségeit és jellemzőit.

A jó minőségű szolgáltatás megvalósításához a megfelelő személyi és tárgyi feltételeket biztosítani kell.

Valamennyi szolgáltatási forma megvalósításánál figyelembe kell venni a bölcsődei nevelés alapelveit, különösképpen a koragyermekkorai intervenció szemléletének befogadását.

A szolgáltatások működtetésénél is kiemelt jelentőségű a kompetenciahatárok betartása.

Az egyes szolgáltatások jellemzőit, az igénybevétel lehetséges módjait valamint a díjazást egyértelműen megfogalmazva, írásban kell rögzíteni.

2.3. Gyermeki jogok védelme

A **Gyvt.** 11. §-a tartalmazza a gyermeki jogok védelmét az alábbiak szerint:

11. § (1) A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, törvényes képviselőjének biztosításával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

11/A. § (1) A gyermekjogi képviselő ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek e törvényben meghatározott jogainak védelmét, és segíti a

gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében, valamint kötelességei megismerésében és teljesítésében. A gyermekjogi képviselő kiemelt figyelmet fordít a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére.

(2) A gyermekjogi képviselő

a) segít a gyermeknek panaszának megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását,

b) segíti a gyermeket az állapotának megfelelő ellátáshoz való hozzájutásban, a gyermekjóléti szolgálat esetmegbeszélésén, illetve a gyámhatóság által tartott tárgyaláson az ezzel kapcsolatos megjegyzések, kérdések megfogalmazásában,

c) a 36. § (2) bekezdése szerinti esetben eljár a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, a gyermek, illetve fiatal felnőtt, valamint a gyermekönkormányzat felkérése alapján,

d) eljár az érdekeképviselői fórum megkeresése alapján,

e) a gyámhatóság kirendelése alapján képviseli a gyermeket a nevelési felügyelettel kapcsolatos eljárásban,

f) a 100/A. § (1) bekezdése szerinti jogsértések észlelése esetén javaslatot tehet

fa) gyermekvédelmi igazgatási bírság kiszabására az arra a 100/A. § (1) bekezdése szerint jogosult szervnek,

fb) a jogsértés jövőbeni előfordulásának megelőzése érdekében a jogsértéssel érintettek között, szükség szerint szakértők bevonásával, egyeztető megbeszélés tartására a gyámhatóságnak,

fc) a jogsértő személy továbbképzésére a fenntartónak, működtetőnek.

(3) A gyermekjogi képviselő jogosult a gyermekjóléti, illetve gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző működési területén tájékoztatást, iratokat, információkat kérni és a helyszínen tájékozódni. A gyermekjogi képviselő köteles a gyermek személyes adatait az adatvédelmi jogszabályoknak megfelelően kezelni.

(4) A gyermekjogi képviselőt a miniszter által vezetett minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) foglalkoztatja. A gyermekjogi képviselő jogállására és eljárására vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály rendezi.

(5) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző biztosítja, hogy a gyermek és hozzátartozói a gyermekjogi képviselő személyét és a vele való kapcsolat felvételének módját megismerhessék.

(6) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények, illetve szolgálatok vezetői tizenöt napon belül, a fenntartó harminc napon belül, illetve a képviselő-testület vagy a közgyűlés a következő testületi ülésén érdemben megtárgyalja a gyermekjogi képviselő észrevételeit, és az ezzel kapcsolatos állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja őt.

2.4. Az Intézmény saját hatáskörében végzett a gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltató tevékenységei

A bölcsőde alapfeladata mellett térítésmentesen:

- a törvényes képviselők igényei alapján összeállított témakörökben tanácsot ad, segítséget nyújt.

Térítés ellenében, külön szolgáltatóként, a gyermeküket otthon nevelő családok számára az alábbi szolgáltatásokat nyújtja a szabad kapacitás terhére:

- időszakos gyermekfelügyelet és ebéd biztosítása
- ügyelet.

2.4.1. Gyermek napközbeni ellátása

A bölcsőde, baba-mama klubbal, speciális tanácsadással, Zenebölcsi vagy más gyermeknevelő szolgáltatással összefüggő feladatokat is ellát.

2.4.2. Ügyelet

Az **NM rendelet** 44. § (3) napi nyitvatartási időn kívül is biztosíthatja a gyermekek felügyeletét ügyelet keretében. Az ügyelet igénybevételére a fenntartó külön térítés díjat állapíthat meg. Az ügyelet időtartama a napi három órát nem haladhatja meg azzal, hogy az ügyelet délután legfeljebb 19 óráig biztosítható. Az ügyeletet igénylőknek Intézményünk 18 óráig biztosítja a gyermekek felügyeletét szükség szerinti étkeztetését.

2.4.3. Időszakos gyermekfelügyelet

Az **NM rendelet** 40. § (2) Az időszakos gyermekfelügyelet a gyermek számára a törvényes képviselő által igényelt alkalommal és időtartamban, az e célra kialakított csoportban vagy a bölcsődei ellátást nyújtó bölcsődei csoport üres férőhelyein nyújtható szolgáltatás. Ha a bölcsődei csoport üres férőhelyein nyújtják a szolgáltatást, a bölcsődei ellátást és az időszakos gyermekfelügyeletet azonos időben igénybe vevő gyermekek száma nem haladhatja meg az e rendeletben meghatározott, egy bölcsődei csoportban ellátható gyermekek maximális számát.

2.5. A gyermekek napközbeni ellátása során létrejövő kapacitások

Bölcsőde neve, címe	Férőhelyek száma	Csoportok száma
Bölcsőde Speciális Csoport Vác, Baba utca 2.	48 férőhely	4
Kölcsey u. Bölcsőde Vác, Kölcsey u. 4.	52 férőhely	4
Szegfű u. Bölcsőde Vác, Szegfű u. 1.	42 férőhely	3

2.5.1. Személyi feltételek

A bölcsődei ellátás kötelező szakmai létszáma: **NM. rendelet** 1. számú melléklete alapján:

Bölcsőde neve	csoportok száma	munkakör megnevezése	szakmai létszám	jogszabály szerinti min. létszám
Kölcsey u. Bölcsőde	4	Bölcsődevezető	1	1
Kölcsey u. Bölcsőde		Kisgyermeknevelő	8	8
Kölcsey u. Bölcsőde		Bölcsődei dajka	2	2
Kölcsey u. Bölcsőde		Orvos	havi 16 óra	havi 4/csoport

Kölcsey u. Bölcsőde		Karbantartó udvari munkás	1	-
Bölcsőde és Speciális Csoport	4	Bölcsődevezető	1	1
Bölcsőde és Speciális Csoport		Kisgyermeknevelő	8	8
Bölcsőde és Speciális Csoport		Gyógypedagógiai asszisztens, kisgyermeknevelő	2	-
Bölcsőde és Speciális Csoport		Bölcsődei dajka	2	2
Bölcsőde és Speciális Csoport		Konyhalány	1	-
Bölcsőde és Speciális Csoport		Orvos	havi 16 óra	havi 4/csoport
Bölcsőde és Speciális Csoport		Karbantartó udvari munkás	1	-
Szegfű u. Bölcsőde		3	Bölcsődevezető	1
Szegfű u. Bölcsőde	Kisgyermeknevelő		6	6
Szegfű u. Bölcsőde	Bölcsődei dajka		2	2
Szegfű u. Bölcsőde	Konyhalány		1	-
Szegfű u. Bölcsőde	Orvos		havi 12 óra	havi 4/csoport
Szegfű u. Bölcsőde	Karbantartó udvari munkás		1	-

2.6. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás

A szolgáltatás közzétételének helyi módja:

- internetes elérhetőség,
- Intézményi honlap,
- helyi médiákban való megjelenés,
- szakmai rendezvények,
- konferenciák.

Konkrét tájékoztatási kötelezettség:

- az Igazgató, bölcsődevezető, teljes körű tájékoztatást nyújt az Intézmény által biztosított ellátási formákról, szolgáltatásokról, az ellátás tartamáról és feltételeiről
- valamennyi telephelyen ki kell függeszteni az Intézmény Házirendjét, az ellátott jogi és gyermekjogi képviselő nevét, elérhetőségét, ügykörét és az Integrált Jogvédelmi Szolgálat elérhetőségeit
- a szolgáltatás nyitvatartási rendjéről,
- elérhetőségének módjáról, formáiról,

- az intézmény által vezetett személyes nyilvántartásokról, az adatkezelés szabályairól, az önkéntes adatszolgáltatásról,
- az érték és vagyonmegőrzés módjáról,
- az Intézmény Házi rendjéről,
- az Intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatáról,
- a panaszjog gyakorlásának módjáról, az Érdekképviseleti Fórum működésének rendjéről,
- a fizetendő térítési illetve gondozási díjról,
- a bejelentési kötelezettségeimről.

2.7. Működési nyilvántartás

A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról, az **Szt.** 132.§. (2) bekezdésének e) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a 8/2000. (VIII.4.) Sz.Cs.M. rendelet, valamint az **Szt.** 92/D-92/H.§-ában foglaltak szerint a személyes gondoskodást végző személyek adatait működési nyilvántartásba kell venni.

- a működési nyilvántartást a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság vezeti (továbbiakban: Főigazgatóság)
- működési nyilvántartásba az – a személyes gondoskodást végző személy – vehető, aki az 1/2000. (I.7.) Sz.Cs.M. rendeletben, valamint az **NM rendelet** meghatározott képesítési előírásokhoz kötött tevékenységet főállású munkaviszony keretében végzi és képesítési előírásoknak megfelelő szakképzettséggel rendelkezik
- bejelentési kötelezettsége az Intézményben munkaviszonyban főállásban foglalkoztatott szakalkalmazottak esetében az Intézmény vezetőjének van
- önbejelentésre kötelezett az Intézmény vezetője,
- a Nyilvántartó a működési nyilvántartásba vételről igazolást állít ki, melyen szerepel a nyilvántartási szám. A nyilvántartásba vételről szóló igazolást megküldi a munkáltatónak
- a működési nyilvántartásba vételről szóló igazolás eredeti példányát a munkavállalónak át kell adni, 1 másolati példány az Intézményi egységes továbbképzési nyilvántartásba kerül
- a munkavállaló – a nyilvántartásba vételről szóló – igazolást a továbbképzési időszak végéig, illetve az új igazolás kiállításáig köteles megőrizni
- az Intézmény a továbbképzési kötelezettségről, a továbbképzéseken való részvételről, a továbbképzési kötelezettség teljesítéséről egységes nyilvántartást vezet. A munkavállaló köteles az általa elvégzett továbbképzések igazolását az Intézmény nyilvántartásába leadni.

2.8. Továbbképzési kötelezettség

A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szakvizsgáról az **Szt.** 132.§. (2) bekezdésének felhatalmazása alapján a 9/2000. (VIII.4.) Sz.Cs.M. rendelet rendelkezik.

- az Intézményben főállású munkaviszonyban foglalkoztatott – a működési nyilvántartásba felvett – személyes gondoskodást végző szakalkalmazottak továbbképzésre kötelezettek
- a továbbképzési időszak tartama 4 év
- a továbbképzési időszak kezdete:

- a képesítési előírásoknak megfelelő szakképzettséggel rendelkezők esetén a munkába állás (főállású munkaviszony létesítése) napja,
- a munkába álláskor (főállású munkaviszony létesítésekor) a képesítési előírásoknak megfelelő szakképzettséggel nem rendelkezők esetén a szakképesítés megszerzésének napja.
- a továbbképzési kötelezetteknek – egy továbbképzési időszakon belül – felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 pontot kell megszereznie
- a továbbképzési pontérték a 9/2000. (VIII. 4.) Sz.Cs.M. rendelet szerinti minősített továbbképzési programban történő részvétellel szerezhető meg
- továbbképzési kötelezettségét teljesíti az is, aki az adott továbbképzési időszakon belül (munkaköréhez kapcsolódó területen)
 - OKJ-s szakképesítést szerez
 - felsőfokú alapképzésben oklevelet szerez
 - felsőfokú végzettség esetén kiegészítő alapképzésben vagy szakirányú továbbképzésben második vagy további oklevelet szerez
 - tudományos fokozatot szerez
 - szociális szakvizsgát tesz.

Az Intézmény vezetője éves továbbképzési tervet készít, amely tartalmazza a 9/2000. (VIII.4.) Sz.Cs.M. rendelet 15.§.(2)-(3) bekezdésében foglaltakat.

- a továbbképzési tervben szereplő a továbbképzésen résztvevő munkavállalókat a továbbképzésen való részvétel idejére munkaidő kedvezmény, illetve távolléti díj illeti meg. Továbbá a munkáltató a továbbképzés költségeit – amennyiben a munkáltató rendelte el a továbbképzésen való részvételt – köteles viselni.
- az **Szt.** 92/D (4) bekezdés értelmében megszüntethető – az Mt. (2012. évi I. Tv.) 89.§. (3) bekezdése, illetve a Kjt. (1992. évi XXXIII. Tv. 30.§-a (1) bekezdésének d) pontjára hivatkozással annak a személyes gondoskodást végző személynek a munkaviszonya, illetve közalkalmazotti jogviszonya, aki a továbbképzési kötelezettségét a 9/2000. (VIII.4.) Sz.Cs.M. rendelet 2.§. (1) bekezdésben foglalt képzési időszak alatt nem teljesíti.

III. NAPPALI ELLÁTÁS FELADATAI, A TEVÉKENYSÉGEK RÉSZLETES SZAKMAI MEGHATÁROZÁSA

A szolgáltatások közös célja a differenciált, személyes, speciális ellátási szükségleteket kielégítő, minőségi szolgáltatások nyújtása. Az Intézmény komplex szolgáltatásai miatt a terület ellátórendszerének meghatározó és nélkülözhetetlen részévé vált.

3.1. A Nappali ellátás célja

A harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését. Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve törvényes képviselője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül.

A gondozás során biztosítjuk az igénybe vevő korának, egészségi állapotának megfelelő fizikai és egészségügyi ellátást, pszichés gondozást, valamint fejlesztő/szinten tartó foglalkoztatást. Szakmai programunk hosszú távú célja a lehető legszélesebb körű integráció elérése, a normalizáció, az autonómia elvének figyelembevételével, melynek révén az ellátást igénybe vevő személyeket hozzásegíti a társadalmi életbe való beilleszkedéshez. Annak érdekében, hogy esélyegyenlőségük javuljon, hátrányaik csökkenjenek, olyan szolgáltatás nyújtását biztosítjuk, amely humanizált, az egyéni elvárások és szükségletek figyelembevételén alapul. Céljaink megvalósulását elősegítő feladataink az ellátottak meglévő képességeik hangsúlyozzák, elősegítenek olyan mechanizmusokat kialakítani, melyekben önálló döntéshozatal és felelősségvállalás működik, és nem utolsósorban felkeltik az egyén belső igényeit is.

Az Intézmény nappali ellátása nem csak napközbeni felügyelet biztosít, programokat szervez és foglalkozásokat tart, hanem napi egyszeri főétkezést, plusz reggelit és uzsonnát biztosít a gondozottjainak részére, munkanapokon.

A nappali ellátás keretében történő gondoskodás megelőzi a fogyatékos személy teljes függőségének kialakulását a családjától, illetve a segélyre szoruló inaktív életforma berögzülését.

Intézményünkben arra törekszünk, hogy a fogyatékos ember a társadalom egyenrangú tagjává váljék, ahol a többség által megteremtett feltételek és körülmények segítik, hogy a sérült ember emberhez méltó életet éljen.

3.2. A nappali ellátás feladata

Az Intézmény törekszik a személycentrikus, magas színvonalú, folyamatosan megújulni képes működés megvalósítására, különös hangsúlyt fektetve az egyéni bánásmódra, a megfelelő mentálhigiénés ellátásra, a fogyatékos típusának és súlyosságának megfelelő, differenciált fejlesztő eljárások alkalmazására.

- Intézményünk az ellátottak részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt.
- A helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak.
- Szolgáltatásainkat nyitott formában biztosítjuk úgy, hogy az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működjön.
- Szolgáltatásainkat úgy szervezzük meg, hogy az ellátottaink állapotának megfelelő önállóság, döntési lehetőség biztosított legyen.
- A személyes gondoskodás során fokozott gondot fordítunk arra, hogy az ellátásban részesülő személyek emberi és állampolgári jogai érvényesüljenek, az egyén autonómiáját elfogadó, integrációját minden eszközzel segítő humanizált környezet alakuljon ki.
- Mint nappali ellátást nyújtó otthon gondoskodunk az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi háromszori étkezéséről, mentális gondozásáról, szabadidős programok szervezéséről, szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezéséről, a szakellátásokhoz való hozzájutás segítéséről.
- Hivatalos ügyek intézésének segítéséről, munkavégzés lehetőségének szervezéséről, életvitelre vonatkozó tanácsadásról, életvezetés segítéséről, speciális önszerveződő csoportok támogatásáról, működésének, szervezésének segítéséről.
- Gondoskodunk az igénybevevő személyek konfliktusainak megoldásáról, szociális és mentális gondozásukról, egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáféréshez juttatásukról, teljes körű ellátásukról.
- Gondoskodunk az igénybevevők mentálhigiénés és gyógypedagógiai ellátásáról, az igénybevevő korának, egészségi állapotának, képességeinek és egyéni adottságainak figyelembe vételével.
- Elkészítjük a fogyatékos személyek Egyéni Fejlesztési Tervét, amely terv az ellátott személyről készített gyógypedagógiai, egészségi és mentális állapotra vonatkozó jellemzés, mely tartalmazza az egyénre szabott bánásmód leírását és az önellátási képesség fejlesztését. Ellátottaink számára Egyéni Gondozási Tervet készítünk. Folyamatosan figyelemmel kísérjük az ellátott állapotát, ennek érdekében a fejlesztési terveket, az egyéni gondozási terveket munkacsoportunk félévente értékeli.
- Értesítjük és tájékoztatjuk az igénybevevőt, illetve hozzátartozóját/törvényes képviselőjét
 - az igénybevevő egészségi állapotáról, annak lényeges változásáról - az ellátás esetleges ideiglenes szüneteltetéséről
 - a díjfizetési hátralék következményeiről, valamint a behajtás érdekében kezdeményezett intézkedésünkről.

3.3. Az ellátandó célcsoport jellemzői

Az ellátandó célcsoport tagjai a fogyatékoság teljes spektrumát felölelik, így az enyhe értelmi fogyatékostól, a halmozottan fogyatékos és autista személyek is megtalálhatóak az Intézmény ellátotti körében.

A heterogén ellátotti kör meghatározza a nappali ellátás gondoskodásának struktúráját és a napi tevékenység körét is.

Az enyhe fogyatékos ellátottainak fogyatékoság szerinti megoszlása:

Enyhe értelmi fogyatékos: akiknek értelmi sérülése szülési, illetőleg enyhe magzati károsodás, vagy szülési trauma következtében, továbbá tizenegyedik életévét megelőzően bekövetkező betegség miatt enyhe fokú.

Mozgásfogyatékos: akinél a mozgásrendszer károsodása, illetőleg funkciózavara miatt a helyváltoztatás enyhe fokban nehézkes, segédeszköz állandó használata még nem szükséges, a mozgás nem kötött kerekesszék használatához.

Látásfogyatékos: akinek segédeszközzel (szemüveg) még korrigálható a látóképessége, a sérülés enyhe fokú, de tartós, maradandó és romló tendenciájú.

Hallásfogyatékos: akinek hallásvesztése enyhe fokú, olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel még képes, és halláskárosodása mellett a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad.

Az enyhe fogyatékosok ellátásában az önálló életvezetés tanítására, a dolgozói életritmus szocializálására, társadalmi kapcsolatok kiépítésére és fenntartására, önálló kulturált szabadidő eltöltés lehetőségére helyezi a nagyobb hangsúlyt.

A középsúlyos fogyatékos ellátottainak fogyatékoság szerinti megoszlása:

Az ellátottak általános kór-ok szerinti megoszlása:

- Kromoszóma rendellenesség
- Halmozottan súlyos értelmi fogyatékos
- Szülés körüli sérülés
- Autista

Kromoszóma rendellenesség: olyan rendellenességet jelent, amely kromoszóma többlettel, vagy hiánnyal jár, illetve a kromoszóma állomány sérülése áll a háttérben. Leggyakoribb ilyen rendellenesség a Down-szindróma.

Halmozottan súlyos értelmi fogyatékos: olyan sérülés, amikor az értelmi fogyatékoság más fogyatékosággal, vagy fogyatékoságokkal is társul.

Szülés körüli sérülés: olyan sérülés, amikor a szülés körül valamilyen probléma miatt oxigénhiány lép fel, illetve életmentő beavatkozások miatt a magzat sérül.

Autista: olyan pervazív (a személyiség egészét érintő) zavar, amely a kommunikációt, a szociális kapcsolatokat és gondolkodási struktúra egészét érinti.

A középsúlyos fogyatékosok ellátásában az önálló életvezetés csak bizonyos területen, állandó támogatás mellett érhető el. Az erre való felkészítés több eszközt, speciális módszereket feltételez. A szabadidő eltöltésére való törekvés több támaszt, nagyobb számú segítő személyt igényel. A gondozási munkák több esetben terjednek ki ápolási feladatokra.

3.4. Fogyatékosok Napközi Otthona

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézményének Fogyatékosok Napközi Otthonában elsősorban váci, fogyatékosággal, saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, szociális és mentális támogatásra szoruló, önellátásra képes, vagy részben képes, önálló helyváltoztatásra legalább segédeszközzel képes értelmi fogyatékos illetve halmozottan sérült felnőtt személyek részére nyújt napközbeni ellátást, fejlesztést, képességeik szinten tartását, közösségi keretek között, egyéni és csoportos foglalkoztatási formában. Segíti társadalmi beilleszkedésüket.

A Fogyatékosok Napközi Otthona a feladatellátás szakmai tartalma alapján értelmi fogyatékos emberek napközbeni ellátását végzi nappali ellátás keretében. Munkáját a szakmai program, a hatályos jogszabályok, a módszertani szervezetek által kiadott szakmai irányelvek, útmutatások szerint végzi. Adatszolgáltatási kötelezettségének a hatályos jogszabályok és a felügyeleti szerv által meghatározott rendben, illetve eseti felhívásra tesz eleget.

Az ellátottak számára biztosítjuk:

- étkezést,
- szabadidős programok szervezését,
- szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezését,
- szakellátásokhoz való hozzájutás segítését,
- hivatalos ügyek intézésének segítését,
- munkavégzés lehetőségének szervezését,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás,
- életvezetés segítését,
- speciális önszerveződő csoportok támogatását, működésének, szervezésének segítését,
- felvilágosító előadások szervezését,
- egészséges életmódról szóló tanácsadást,
- masszázis lehetőségét,
- mentális gondozást,
- egészségi és pszichés állapotnak megfelelő, gondozást,
- terápiás foglalkoztatást,
- szabadidő kulturált eltöltésének szervezését.

3.4.1. A biztosított szolgáltatások formái, köre, rendszeressége

3.4.1.1. Gondozás

Ellátottaink gondozását naponta folyamatosan végezzük. A gondozási munkában valamennyi dolgozónk részt vesz. A gondozási szükséglet tartalmi összetételét az ellátott állapota szabja meg.

A szolgáltatási egység gondozási tevékenysége alatt a szolgáltatást igénybe vevő részére olyan fizikai, mentális és életvezetési segítséget nyújt, amelynek során az igénybevevő szociális, testi és szellemi állapotának megfelelő egyéni bánásmódban való részesítése keretében a hiányzó, vagy csak korlátozottan meglévő testi – szellemi funkcióinak helyreállítására kerül sor. Az ellátott személyre ható komplex gondozás, az alábbiakban nyilvánul meg:

- a gondozás valamennyi tartalmi elemét egyszerre kell alkalmazni
- teljes mértékben figyelembe vételre kerül az ellátott személy egyénisége, igénye, sajátossága
- a gondozás folyamatát tervszerűen és folyamatosan kell szervezni és végrehajtani.

3.4.1.2. Egészségügyi ellátás

Az Intézmény gondoskodik a szolgáltatást igénybe vevő egészségmegőrzését szolgáló felvilágosításáról szakorvosi ellátáshoz való hozzájutásáról kórházi kezeléshez való hozzájutásáról.

3.4.1.3. Terápiás foglalkoztatás

A gyógypedagógiai asszisztens, és a mentálhigiénés asszisztens különféle terápiás foglalkozásokat szervez naponta az ellátottak meglévő képességeinek szinten tartása és fejlesztése érdekében forgócsoportos rendszerben. A csoportok kialakítása során figyelembe vettük az ellátást igénybevevők életkorát, és fejlettségi szintjét. A csoport létszáma 8 főnél nem lehet több.

A terápiás munkatárs kiemelt feladata a napos rendszerben történő fejlesztési modell követése az egyéni gondozás és egyéni fejlesztés/szinten tartás eredményessége érdekében. Az egyéni és csoportfoglalkozás keretében biztosítja:

- a személyre szabott bánásmódot,
- a konfliktushelyzetek kialakulásának megelőzése érdekében az egyéni, csoportos megbeszélést,
- a szabadidő eltöltésének feltételeit,
- a szükség szerinti terápiás és relaxációs foglalkozást,
- az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatai fenntartásának feltételeit,
- az Egyéni Fejlesztési Tervek megvalósítását,
- a hitélet gyakorlásának feltételeit,
- segíti, támogatja az intézményen belüli kisközösségek, társas kapcsolatok kialakulását és működését.

3.5. Fejlesztő Napközi Otthon

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézményének Fejlesztő Napközi Otthonában a **Gyvt.** 6 §. 3 bekezdés értelmében a „ A fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz.”

Vác Város Önkormányzat Bölcsődék és Fogyatékosok Intézményének Fejlesztő Napközi Otthonában elsősorban Vác városában illetve szabad férőhely esetén az ellátási körzetben élő, olyan sajátos nevelési igényű (súlyosan, halmozottan fogyatékos) és/vagy autista személyek részére nyújt nappali ellátást, akik családban nevelkednek, önkiszolgálásra részben képesek vagy önellátásra nem képesek, állandó felügyeletre szorulnak. Lehetőséget biztosít napközbeni tartózkodásra, ápolói, gondozói felügyelet mellett, társas kapcsolatok kialakítására, szociális viselkedési minták elsajátítására, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, továbbá megszervezi az ellátottak étkeztetését.

3 – 6 éves kor közötti gyermekek korai fejlesztését a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Váci Tagintézménye által biztosított szakember végezheti külön megállapodás alapján.

5 – 6 éves kor közötti gyermekek fejlesztő nevelését Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Váci Tagintézménye által biztosított szakember végezheti külön megállapodás alapján.

A hatodik életévüket betöltött gyermekek illetve tanköteles korú fiatalok fejlesztő nevelés – oktatás ellátása, egyéni és csoportos foglalkozások keretében történik, melyet kiegészít a BEMER és SNOEZELEN terápia alkalmazása gyógypedagógus vezetésével, mely szakember jelenlétét a Cházár András EGYMI Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium biztosítja.

A nem tanköteles korú fiatalok foglalkoztatását, fejlesztését az Intézmény terápiás munkatársa végzi, gyógypedagógiai asszisztens és gondozónő bevonásával, a teljes gondozási idő alatt.

A nevelhetőség és a nevelési folyamatban történő személyiség megnyilvánulása az ember legáltalánosabb tulajdonsága. A nevelhetőség sérült biológiai feltételei nem indokolhatják még a legsúlyosabb fogyatékoság esetén sem a nevelés megtagadását.

Az Intézménybe az illetékes szakértői bizottságok javaslata alapján nyerhetnek felvételt.

3.5.1. A fejlesztés alapelvei

- egymásra épülő gyógypedagógiai fejlesztő munka,
- a nevelés korrekciós jellegének az elve
- az egyéni bánásmód elve
- a tudatosság, célszerűség elve,
- védő-irányító, de az önálló személyiséget is a lehetőségek alapján kibontakozni hagyó nevelés-oktatás,
- támaszkodni kell a tanulók pozitív tulajdonságaira, érzelmi kötődéseik gazdagságára,
- a képességelőnyöknek valamennyi nevelési helyzetben való érvényesítése,
- a nevelői hatások egységének az elve,
- az aktivitás elve.

3.5.2. A fejlesztés célja

- neveltjeinket felkészíteni arra, hogy az intézménylátogatás befejezése utáni életközegben szociális integrálódásuk eredményes legyen,
- védő-integráló segítséggel emberhez méltó életet élhessenek,
- a módosult fejlődésmenet és a sajátos tanulási képességet figyelembe véve a nevelés speciális módszereivel a gyermekek kommunikációs képességeinek, kultúrtechnikai ismereteinek fejlesztése,
- alapvető emberi értékek, viselkedési formák, praktikus ismeretek elsajátítása, személyiségük sokoldalú fejlesztése.

Ezen célok és feladatok megvalósításához oldott, nyugodt légkört teremtünk, amelyben a gyermek és a felnőtt egyaránt jól érzi magát. Ez a légkör a kölcsönös bizalom, az elfogadás, a gyermeki és egyéni sajátosságok figyelembevételével, az egységes és következetes, egymásra épülő pedagógiai munkán nyugszik. A fentiek megléte segíti a tanulói képességek kibontakozását, és a megfelelő pedagógiai munkát.

3.5.3. A fejlesztés feladatai

- önkiszolgálásra, helyes életritmusra nevelés,
- értelmi nevelés,
- kognitív funkciók nevelése,
- szociális beilleszkedés elősegítése

- kommunikáció fejlesztése (ahol lehetséges a hangzó beszéd kialakítása, illetve a jelnyelv használata),
- erkölcsi nevelés,
- konfliktuskezelésre való nevelés,
- játékra nevelés,
- családi életre (családi szerepek) való nevelés,
- szexuális nevelés (szociális- és nemi szerepek, nemi higiéné, férfi-nő közötti szociális magatartásformák, szexuális abúzus megelőzése, kivédése, az emberi intimitás tiszteletben tartása, onánia kérdése, fogamzásgátlás, szexuális úton terjedő betegségek).

3.5.4. A fejlesztés eszközei, eljárásai

- követelés módszerei (a helyes formák megkövetelése, a helytelen formák gátlása),
- serkentés (bízgatás, helyeslés, ígéret, jutalom, dicséret),
- meggyőzés módszerei (példa, értelmi meggyőzés bizonyos fokig, cselekedetek összehasonlítása, megbeszélés),
- gyakorlás módszere, szoktatás (hozzászoktatás, alkalmazkodó szoktatás, átszoktatás, leszoktatás).

3.6. Az ellátottak és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme, speciális jogok, tájékoztatási kötelezettség

3.6.1. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben ellátottak jogai az Szt.94 /E. §-a értelmében az alábbiak szerint:

94/E. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményi ellátást igénybe vevő ellátottnak joga van szociális helyzetére, egészségi és mentális állapotára tekintettel a szociális intézmény által biztosított teljes körű ellátásra, valamint egyéni szükségletei, speciális helyzete vagy állapota alapján az egyéni ellátás, szolgáltatás igénybevételére. Az alapszolgáltatásban részesülő számára az igénybe vett ellátáshoz kapcsolódó, az e törvényben meghatározott általános vagy speciális jogokat is biztosítani kell.

(2) A szociális szolgáltatások biztosítása során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az ellátást igénybe vevő jövedelmi helyzetét csak a törvényben, illetve törvény felhatalmazása alapján készült kormányrendeletben meghatározott esetekben és feltételek mellett lehet vizsgálni.

(3) Az ellátást igénybe vevőnek joga van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez. Ennek teljesítése érdekében az intézmény vezetője évente tájékoztatót készít az intézmény gazdálkodásáról és azt az intézményben jól látható helyen kifüggeszti, illetve szükség esetén szóban ad tájékoztatást az ellátást igénybe vevő részére. A tájékoztató tartalmazza

a) az intézmény működési költségének összesítését,

b) a 115/A. § (1) bekezdése szerinti, térítésmentesen biztosított szolgáltatások kivételével az intézményi térítési díj havi összegét,

(4) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény az általa biztosított szolgáltatást olyan módon végzi, hogy figyelemmel legyen az ellátást igénybe

vevőket megillető alkotmányos jogok maradéktalan és teljes körű tiszteletben tartására, különös figyelemmel

- a) az élethez, emberi méltóságához,
- b) a testi épséghez,
- c) a testi-lelki egészséghez

való jogra.

(5) Az ellátást igénybe vevőt megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Az igénybevételi eljárás során különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az ellátást igénylő adataihoz csak az arra jogosult személyek férjenek hozzá. Az intézményvezető köteles biztosítani továbbá, hogy az intézményi elhelyezés során az ellátott egészségi állapotával, személyes körülményeivel, jövedelmi viszonyaival kapcsolatos információkról más ellátást igénybe vevő, valamint arra illetéktelen személy ne szerezhesen tudomást, különös figyelemmel az ellátást igénybe vevő szociális rászorultságának tényére.

(6) Az intézmény nem korlátozhatja az ellátottat a személyes tulajdonát képező tárgyai, illetve mindennapi használati tárgyai használatában, kivéve a házirendben meghatározott azon tárgyak körét, amelyek veszélyt jelenthetnek az intézményben élők testi épségére. A veszélyeztető tárgyak körét, ezen tárgyak birtoklásának feltételeit, illetve ellenőrzését a házirend szabályozza. A korlátozás azonban nem érintheti a mindennapi használati tárgyakat.

(7) Az intézményvezetőnek gondoskodnia kell az ellátást igénybe vevők intézménybe bevitt vagyontárgyainak, személyes tárgyainak és értékeinek megfelelő és - szükség esetén - biztonságos elhelyezéséről. Az intézmény a házirendben szabályozhatja - figyelemmel a raktározási és elhelyezési lehetőségekre -, hogy az egyes ellátást igénybe vevők milyen nagyságú, illetve milyen mennyiségű, az intézményi élethez szükséges, azzal összefüggő személyes tárgy intézménybe történő bevitelére jogosultak. Ezen kívül a vagyon- és értékmegőrzés nem korlátozható arra való hivatkozással, hogy az intézmény nem tud megfelelő feltételeket kialakítani a megőrzésre. Amennyiben az ellátást igénybe vevőt korlátozzák a személyes tárgyainak bevitelében, erről az igénybevételhez kapcsolódó megállapodásban is rendelkezni kell.

(8) Ha az ellátást igénybe vevő vagyontárgya vagy értéktárgya a megőrzés szempontjából speciális feltételeket igényel, az intézmény köteles segítséget nyújtani az ellátást igénybe vevő részére a megfelelő elhelyezéshez, illetve annak igénybevételéhez vagy eléréséhez.

(9) Az ellátást igénybe vevőnek joga van az intézményen belüli és intézményen kívüli szabad mozgásra, figyelemmel a saját és társai nyugalmára, biztonságára. Az intézmény házirendje meghatározza az intézményből történő távozás és visszatérés rendjét. Az ellátást igénybe vevőnek az igénybevételi eljárás során részletes és pontos tájékoztatást kell adni az intézményen belüli és az eltávozás esetére kialakított szabályokról.

(12) Amennyiben az intézményben ellátott személy betegsége miatt ápolásra, gyógykezelésre szorul, ellátása során figyelemmel kell lenni az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) betegek jogait szabályozó rendelkezéseire.

(13) Amennyiben az ellátást igénybe vevő egészségi állapotánál vagy egyéb körülményeinél fogva közvetlenül nem képes a hatáskörrel és illetékességgel

rendelkező szervek megkeresésére, az intézményvezető segítséget nyújt ebben, illetve értesíti az ellátott törvényes képviselőjét, vagy az ellátottjogi képviselőt az ellátott jogainak gyakorlásához szükséges segítségnyújtás céljából.

(14) Az intézményvezető tizenöt napon belül köteles a panasztevőt írásban értesíteni a panasz kivizsgálásának eredményéről. Amennyiben az intézményvezető határidőben nem intézkedik, vagy a panasztevő nem ért egyet az intézkedéssel, az intézkedés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat jogorvoslással.

3.6.2. Az egyes ellátotti csoportok speciális jogai az Szt. 94 /F. §-a értelmében az alábbiak szerint:

(1) Az egyes szociális intézmények ellátását igénybe vevő személynek, törvényes képviselőjének joga van az ellátott állapotának felülvizsgálatával kapcsolatos információk megismerésére. Az intézmény vezetője a felülvizsgálatot megelőzően, valamint a felülvizsgálatot követően írásban tájékoztatja az ellátást igénybe vevőt - annak állapotát figyelembe véve -, illetve törvényes képviselőjét a felülvizsgálat céljáról, folyamatáról, valamint annak eredményéről.

(2) A fogyatékos személyek jogainak érvényesülése érdekében figyelemmel kell lenni különösen

- a) az akadálymentes környezet biztosítására,
- b) az információkhoz, az ellátottat érintő legfontosabb adatokhoz való hozzáférés biztosítására,
- c) a képességek, készségek fejlesztésére, illetve az állapotfenntartás vagy -javítás lehetőségeinek megteremtésére,
- d) az önrendelkezés elvére, a fogyatékos személy életvitelével kapcsolatos döntéseinek tiszteletben tartására,
- e) társadalmi integrációjukhoz való jogra, más személyekkel történő kapcsolat létesítésére, kapcsolattartásra, valamint intézmények, szolgáltatások igénybevételére, elérésére.

94/J. § A gondnokság alatt álló jogosult érdekeinek védelmében az intézményvezető köteles kezdeményezni új gondnok kirendelését, ha a gondnok a gondnoki teendőket nem megfelelően látja el, különösen, ha nem a gondnokolt érdekeinek figyelembevételével végzi ezen feladatokat.

3.6.3. Az ellátottak jogi képviseletét az Szt. 94 /K. §-a értelmében az ellátottjogi képviselő látja el az alábbiak szerint:

(1) Az ellátottjogi képviselő a személyes gondoskodást nyújtó alap- és szakosított ellátást biztosító intézményi elhelyezést igénybevevő, illetve a szolgáltatásban részesülő részére nyújt segítséget jogai gyakorlásában. Működése során tekintettel van az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény rendelkezéseire.

(2) Az ellátottjogi képviselő feladatai

a) megkeresésre, illetve saját kezdeményezésre tájékoztatást nyújthat az ellátottakat érintő legfontosabb alapjogok tekintetében, az intézmény kötelezettségeiről és az ellátást igénybevevőket érintő jogokról,

b) segíti az ellátást igénybevevőt, törvényes képviselőjét az ellátással kapcsolatos kérdések, problémák megoldásában, szükség esetén segítséget nyújt az intézmény és az ellátott között kialakult konfliktus megoldásában,

c) segít az ellátást igénybe vevőnek, törvényes képviselőjének panasza megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását az intézmény vezetőjénél és a fenntartónál, segítséget nyújt a hatóságokhoz benyújtandó kérelmek, beadványok megfogalmazásában,

d) a jogviszony keletkezése és megszűnése, továbbá az áthelyezés kivételével eljárhat az intézményi ellátással kapcsolatosan az intézmény vezetőjénél, fenntartójánál, illetve az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnál, és ennek során – írásbeli meghatalmazás alapján – képviselheti az ellátást igénybevevőt, törvényes képviselőjét,

e) az intézmény vezetőjével történt előzetes egyeztetés alapján tájékoztatja a szociális intézményekben foglalkoztatottakat az ellátottak jogairól, továbbá ezen jogok érvényesüléséről és a figyelembevételéről a szakmai munka során,

f) intézkedést kezdeményezhet a fenntartónál a jogszabálysértő gyakorlat megszüntetésére,

g) észrevételt tehet az intézményben folytatott gondozási munkára vonatkozóan az intézmény vezetőjénél,

h) amennyiben az ellátottak meghatározott körét érintő jogsértés fennállását észleli, intézkedés megtételét kezdeményezheti a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok felé,

i) a korlátozó intézkedésekre, eljárásokra vonatkozó dokumentációt megvizsgálhatja.

(3) Az ellátottjogi képviselő e célra létrehozott szervezet keretében működik.

(4) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény vezetője az ellátottakat tájékoztatja az ellátottjogi képviselő által nyújtható segítségadás lehetőségéről, az ellátottjogi képviselő elérhetőségéről.

(5) A szociális szolgáltató, intézmény vezetője, fenntartója, valamint az ellátottjogi képviselő által megkeresett hatóság a külön jogszabályban meghatározott határidőn belül megvizsgálja az ellátottjogi képviselő észrevételét, kezdeményezését, megkeresését, és az ezzel kapcsolatos érdemi állásfoglalásáról, intézkedéséről őt tájékoztatja.

(8) Az ellátottjogi képviselő jogosult

a) a szociális szolgáltató vagy intézmény működési területére belépni,

b) a vonatkozó iratokba betekinteni, azokról másolatot készíteni, az intézmény működésére vonatkozó dokumentumokat megismerni,

c) a szolgáltatást nyújtó személyekhez és az ellátottakhoz kérdést intézni, velük megbeszélést, egyeztetést kezdeményezni és folytatni.

(9) Az ellátottjogi képviselő köteles az ellátást igénybevevőre vonatkozó és tudomására jutott orvosi titkot megtartani, és az ellátást igénylő személyes adatait a vonatkozó jogszabályok szerint kezelni.

3.6.4. A szociális szolgáltató végzők jogai az Szt. 94 /L. §-a értelmében az alábbiak szerint:

(1) A szociális ágazatban foglalkoztatottak, vagy munkaviszonyban álló személyek esetében biztosítani kell, hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartsák emberi méltóságukat és személyiségi jogukat, munkájukat elismerjék, valamint a munkáltató megfelelő munkavégzési körülményeket biztosítson számukra.

(2) Közfeladatot ellátó személynek minősül az alábbi munkaköröket betöltő személy:

e) az előgondozással megbízott személy,

f) az intézményi ellátásban foglalkoztatott ápoló, intézményvezető ápoló, gondozó, szociális, mentálhigiénés munkatárs,

(4) A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásban részesülő egyházi fenntartású vagy nem állami fenntartású szociális intézmény, szolgáltató a munkavállalók számára - ide nem értve a munkakörüket sajátos egyházi szolgálati viszonyban ellátó személyeket - legalább a Kjt. 55-80. §-ában és a Kjt.-nek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló kormányrendeletben megállapított, a munkaidőre, pihenőidőre, előmeneteli és illetményrendszerre vonatkozó feltételeket köteles biztosítani.

(5) A szociális szolgáltatónál és szociális intézményben történő foglalkoztatás esetén a Kjt. 41. § (2) bekezdésének a) pontja nem alkalmazható.

(6) A szociális intézményben, illetve szociális szolgáltatónál munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott személynek, ha a beosztás szerinti napi munkaidejének kezdő időpontja rendszeresen változik, a tizennégy és tizennyolc óra közötti időtartam alatt történő munkavégzés esetén 15% bérpótlék jár, ha a munkáltató napi üzemelési ideje meghaladja a munkavállaló napi teljes munkaidejét és a közalkalmazottak, munkavállalók időszakonként rendszeresen, egy napon belül egymást váltva végzik azonos tevékenységüket.

3.6.5. Tájékoztatási kötelezettség az Szt. 95. §-a értelmében az alábbiak szerint:

(1) A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás feltételeiről a kérelem benyújtásakor a kérelmezőt tájékoztatni kell. Az ellátás megkezdésének legkorábbi időpontjáról az intézmény vezetője a jogosultat, illetve hozzátartozóját értesíti.

96. § (1) Az intézménybe való felvételkor az intézmény tájékoztatást ad a jogosult és hozzátartozója számára

a) az intézményben biztosított ellátás tartalmáról és feltételeiről;

b) az intézmény által vezetett nyilvántartásokról;

c) a bentlakásos intézményi elhelyezéskor a jogosult és hozzátartozói közötti kapcsolattartás, különösen a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjéről;

d) panaszjoguk gyakorlásának módjáról;

e) az intézményi jogviszony megszűnésének eseteiről;

f) az intézmény házirendjéről;

g) a fizetendő térítési díjról, teljesítési feltételeiről, továbbá a mulasztás következményeiről;

h) a jogosult jogait és érdekeit képviselő társadalmi szervezetekről.

(3) A jogosult és hozzátartozója az intézménybe való felvételkor köteles

a) nyilatkozni az (1) bekezdésben meghatározott tájékoztatásban foglalt tudomásulvételéről, tiszteletben tartásáról;

b) adatokat szolgáltatni az intézményben e törvény alapján vezetett nyilvántartásokhoz;

c) nyilatkozni arról, hogy a szociális ellátásra való jogosultság feltételeit és a jogosult, továbbá a közeli hozzátartozója természetes személyazonosító adataiban beállott változásokat haladéktalanul közli az intézmény vezetőjével.

3.7. Nappali ellátás során létrejövő kapacitások

Szociális nappali ellátó neve, címe	Férőhelyek száma	Csoportok száma
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.	16	3
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.	30	3

3.8. Személyi feltételek

A nappali ellátás kötelező szakmai létszáma: 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet

Szociális nappali ellátó neve	csoportok száma	munkakör megnevezése	szakmai létszám	jogszabály szerinti min. létszám
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.	3	részlegvezető	1	1
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Igazgató/ Gyógypedagógus	1	1
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Gyógypedagógiai asszisztens/ gondozónő	2	3
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Gondozónő	1	
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Technikai munkatárs/ bölcsődei dajka	1	1
Fejlesztő Napközi Otthon 2600 Vác, Kölcsey utca 4.		Karbantartó udvari munkás	1	1
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.	3	részlegvezető	1	1
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.		gyógypedagógiai asszisztens	1	1
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.		Gondozónő/ Gondozó	3	3
Fogyatékosok Napközi Otthona 2600 Vác, Tabán u. 28.		Technikai munkatárs, konyhalány	1	-

3.9. A létrejövő kapacitások, nyújtott szolgáltatáselemek

Intézményünk lehetőséget biztosít.

- a napközbeni tartózkodásra,
- társas kapcsolatokra,
- alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá
- háromszori étkezésre.

A gondozottak ellátását úgy szervezzük meg, hogy számukra az állapotuknak megfelelő önállóság, döntési lehetőség biztosított legyen. Biztosítjuk számukra a szociális biztonság alapvető feltételeit és figyelemmel kísérjük egészségügyi állapotukat.

Szakmai programunk eredménye az egyéni képességek fejlődése/szinten tartása, az önállóság minél további fenntartása magas színvonalú gondozás biztosításával. A speciális biztonságot igénylő tartózkodás feltételeit akadálymentes környezetben biztosítja intézményünk.

3.10. Tevékenységek leírása

Terápiás foglalkoztatás

- manuális készségfejlesztő foglalkozás,
- beszédképesség-fejlesztő foglalkozás,
- mozgás- és ritmusnevelő foglalkozás,
- önellátási képesség fejlesztése,
- kultúránk népi hagyományainak megismerése,
- néptánc oktatás,
- egészséges életmódra nevelés,
- hitoktatás,
- viselkedési szabályok tanítása,
- hangszeres zene tanulása ULWILA-módszer,
- számítógépes alapismeretek elsajátítása.

Foglalkozásaink szinten tartó, illetve fejlesztő jellegűek, melyek mentálhigiénés és gyógypedagógiai asszisztens vezetésével folynak. Különösen nagy hangsúlyt fektetünk a mentális megsegítésre.

A foglalkozások 30 percesek, előzetes tervezés alapján egyéni - és kiscsoportokban történnek. A foglalkozásokról minden esetben dokumentáció készül. Kreatív szabadidős tevékenységek gazdagítják programjainkat. E programok közé tartoznak az ünnepekről történő megemlékezések, az intézményi keretek között zajló és integrált kulturális sportprogramok, a kirándulások és táborozások.

3.11. Az ellátás igénybevételének módja

A Fogyatékosok Napközi Otthonába történő ellátás igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik, melyet az Igazgatónál kell kitölteni és benyújtani. Ha az ellátást igénybe vevő személy cselekvőképtelen a kérelmet, illetve indítványt az érintett személy véleményét lehetőség szerint figyelembe véve a törvényes képviselője terjeszti elő. A korlátozottan cselekvőképes személy a kérelmét, indítványát a törvényes képviselőjének beleegyezésével – ha e tekintetben a bíróság a cselekvőképességét nem korlátozta - önállóan terjesztheti elő. Ha a törvényes képviselő ideiglenes gondnok, Intézményi elhelyezésre vonatkozó kérelméhez, indítványához a gyámhivatal előzetes jóváhagyása szükséges. Intézményünkénél a kérelmet a szolgáltatást igénylő írásban terjeszti elő. A Fogyatékos személyek nappali intézményébe az ellátottakat csak próbaidővel lehet felvenni. A próbaidő tartama 3 hónapnál hosszabb nem lehet. Intézményünkben nem gondozható az a személy, aki veszélyeztető magatartást tanúsít, orvosi ellátást, és állandó ápolást igényel.

A nappali ellátás igényléséhez a kérelemhez mellékelni kell a fogyatékos fennállását igazoló:

- a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság, illetve az országos szakértői és rehabilitációs tevékenységet végző bizottság szakértői véleményét vagy
- a fogyatékoság jellege szerinti szakorvosi leletet.

A kérelem nyilvántartásba vétele után az ellátási formának megfelelően egyszerűsített előgondozást történik.

Az egyszerűsített előgondozást végző személy a helyszínen tájékozódik az ellátást igénybevevő életkörülményeiről, szociális helyzetéről, egészségi állapotáról valamint mérlegeli azt, hogy a szolgáltató illetve intézmény által nyújtott szolgáltatás megfelel-e az igénybevevő állapotának és szükségleteinek. Az előgondozást végző személy tájékoztatást nyújt a Házirend tartalmáról, melynek egy példányát átadja. Az ellátás biztosításáról a részlegvezetőjének javaslata alapján az Intézmény Igazgatója dönt. Amennyiben az ellátást igénylő illetve törvényes képviselője az Igazgató döntését vitatja, az értesítés kézhez vételétől számított 8 napon belül a fenntartóhoz fordulhat. Az ellátás igénybevételének megkezdése előtt az ellátást igénylővel illetve törvényes képviselőjével megállapodást köt az Intézmény Igazgatója.

3.12. Az ellátást igénylők és igénybe vevők nyilvántartása

- az Igazgatói Titkárság vezeti az **Szt.** 20.§. (2) bekezdése szerinti nyilvántartást,
- az Igazgató a szolgáltatásra vonatkozó igényt érkezésének napján nyilvántartásba veszi,
- a szolgáltatás megkezdésekor az **Szt.** 20.§. (2) bekezdés szerinti nyilvántartásban rögzített adatokat kiegészíti az **Szt.** 20.§. (4) bekezdésben meghatározott adatokkal,
- amennyiben az ellátásra vonatkozó igény a teljesítést megelőzően megszűnt a nyilvántartásból az adatok törlésre kerülnek.

3.13. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja

3.13.1. Általános tájékoztatás

- internetes elérhetőség, intézményi honlap,
- helyi médiák,
- rendezvényeken való megjelenés.

3.13.2. Konkrét tájékoztatási kötelezettség

- a fogyatékkal élő személyek ellátásának feltételeiről, az ellátás tartalmáról a kérelmezőt – a kérelem benyújtásakor – tájékoztatni kell,
- az ellátás megkezdésének legkorábbi időpontjáról a szolgáltatási intézményvezető a jogosultat, ill. hozzátartozóját vagy törvényes képviselőjét értesíti,
- az Intézmény Igazgatója – az **Szt.** 94/E.§. (3) bekezdésben foglaltaknak eleget téve az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos adatokról évente tájékoztatót készít. A tájékoztatót a szolgáltatás telephelyén jól látható helyen ki kell függeszteni.

- a szolgáltatás telephelyén ki kell függeszteni az Intézmény Házi rendjét, az ellátott jogi képviselő nevét, elérhetőségét, a szolgáltatás nyilvántartási rendjét, elérhetőségének formáit (telefonszám, e-mail cím, honlap)
- a panaszkezelés rendjét, szabályait az Intézmény Érdekképviseleti Fórum Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza (ESZP 10. számú melléklete).